

Poistné rozhlády

Časopis
slovenského
poistovníctva

Bilancia a program aktivít

Druhé tohtoročné zhromaždenie členských poisťovní Slovenskej asociácie poisťovní sa konalo 16. decembra 2011 v Bratislave. Otvoril ho viceprezident SLASPO Ing. Juraj Lelkes. Najrozsiahlejším bodom programu bol Akčný plán na rok 2012 s opisom východiskových udalostí v roku 2011. Predniesla ho generálna riaditeľka asociácie JUDr. Jozefína Žáková. Významné sú aktivity pri pôsobení na legislatívu. Prostredníctvom CEA sa SLASPO vyjadruje k normám, ktoré ovplyvňujú poisťný trh, predovšetkým o antidiskriminácii, garančných schémach, alternatívnom riešení sporov a kolektívnom uplatňovaní nárokov spotrebiteľov. V slovenskej legislatíve ide najmä o transpozíciu Solvency II do právneho poriadku SR, o nový zákon o poisťovníctve, ochranu osobných údajov a Občiansky zákonník. Rok 2011 bol rokom plného rozbehu osobitného finančného vzdelávania. SLASPO ho organizuje od 1. novembra 2010 pre základný a stredný stupeň odbornej spôsobilosti v piatich sektoroch. V nich SLASPO vykonáva aj odborné skúšky pre stredný stupeň.

Generálna riaditeľka SLASPO JUDr. Jozefína Žáková v rozhovore s Jurajom Dlhopolčekom (ING Životná poisťovňa).

Zľava viceprezident SLASPO Ing. Juraj Lelkes (KOOOPERATIVA poisťovňa VIG), člen prezídia SLASPO JUDr. Marko Tomašovič (Amslico poisťovňa – Alico) a Mgr. Zdeno Gossányi (KOOOPERATIVA poisťovňa VIG).

Ing. Tibor Bôrik (Union poisťovňa) vznikol v súvislosti s Akčným plánom rad podnetov na zásadnú diskusiu na pôde asociácie. Vľavo JUDr. Dana Macková (Wüstenrot poisťovňa).

Zhromaždenie je príležitosťou na odborné i priateľské rozhovory. Zľava JUDr. Imrich Fekete (Slovenská kancelária poisťovateľov), RNDr. Ivan Brozmann (Poisťovňa Cardif Slovakia) a Ing. Radomír Háčik (Uniqa poisťovňa).

Zľava Mag. Andreas Kößl (UNIQA poisťovňa) a JUDr. Imrich Fekete (Slovenská kancelária poisťovateľov).

Účastníci zhromaždenia sledujú prezentáciu Akčného plánu na rok 2012.

Poistné rozhľady 6/ 2011

EV 2935/09

Vydáva
Slovenská asociácia
poisťovní ako odborný
dvojmesačník slovenského
poisťovníctva

Vedúci redaktor
Ing. Ivan Podstupka

Členovia redakčnej
rady
JUDr. Jozefína Žáková
(predsedníčka)
Ing. Vladimír Bakeš
Mgr. Júlia Číliková
JUDr. Imrich Fekete, CSc.
JUDr. Dušan Katonák
Prof. Ing. Anna Majtánová, PhD.
Mgr. Lucia Muthová, PhD.

Cena ročného predplatného
(šesť čísiel) je
9,00 € / 271,50 Sk
do zahraničia 24,- €
alebo 792,- Sk.
Jednotlivé číslo
1,53 € / 46,- Sk

Adresa
Slovenská asociácia
poisťovní
Drieňová 34
P. O. Box 51
820 09 Bratislava 29

Telefón
02 / 4342 9985
fax
02 / 4342 9984
e-mail
ivan.podstupka@slaspo.sk
www.slaspo.sk

Typografia, prepress
Maťo+Karol Rosmáňy
MONADA atelier s. r. o.

Tlač
NEUMAHR tlačiareň, s. r. o.
Bratislava

02

Solvency II – Lamfalussyho legislatívny proces

Implementácia smernice sa odkláňa od jej ducha

Solvency II – The Lamfalussy Process
The Implementation of Directive Moves Away from Its Original Spirit

03

Solvency II - komplikovaný a ťažkopádny proces

Bez definitívnej smernice ťažko prijať národnú legislatívu

Solvency II – A Complicated and Laborious Process
With No Definitive Directive It is Difficult to Adopt National Legislation

07

Transpozícia smernice o Solvency II Z dokumentu Národnej banky Slovenska

Transposition of Solvency II Directive
Excerpt from the Document of National Bank of Slovakia

11

Ochrana spotrebiteľa v poisťovníctve Plusy a mínusy európskej ofenzívy

Consumer Protection in the Insurance Industry
European Offensive - Positive and Negative Sides of It

12

Dobré skúsenosti v bankovom sektore Pre koho je výhodné mimosúdne riešenie sporov?

Good Experience in the Banking Sector
Who Does Take Advantage of Out-of-Court Dispute Resolution?

14

Škoda na čelnom skle Odškodňovacie právo verzus ochrana spotrebiteľa

Windshield Damage
The Law of Compensation versus Consumer Protection

Konflikt na konferencii

Konferencia je vraj úspešná vtedy, keď jednotlivé príspevky vyvolajú konflikt. Konflikt, resp. odlišné názory na riešenie nejakého problému

pritahujú pozornosť publika. Ak publikum rôzne názory rečníkov zaujmú, kladie otázky. Ak je rečník schopný na ne uspokojivo reagovať, alebo aspoň primäť publikum, aby vypočulo jeho argumentáciu, aj keď s ním nesúhlasí, vzniká kultivovaná základňa pre odbornú diskusiu. Z nej môže profitovať každý účastník konferencie.

Ostatné SLASPO fórum sme organizovali s pocitom, že témy ako Solvency II a ochrana spotrebiteľa sú už takým nekonečným príbehom, že snáď ani nebude o konferenciu záujem. Chvalabohu, opak bol pravdou, a nielen pokiaľ ide o počet účastníkov. Ukázalo sa, že kombinácia rečníkov, zástupcov regulátora, dohľadu a trhu nemôže nikdy sklamať, ak majú pred sebou publikum, ktoré vie svoje a nenechá sa opíť rožkom. Ani v Solvency II, ani v ochrane spotrebiteľa.

Na vyvolanie „konfliktu“ je téma ochrany spotrebiteľa veľmi vďačná. Bez ohľadu na to, či ide o prvoplánový konflikt medzi (každým) spotrebiteľom a (každým) dodávateľom alebo „konflikt“ na konferencii vyvolaný rôznymi názormi, napr. na likvidáciu čelného skla z povinne zmluvného poistenia alebo na mimosúdne riešenie sporov. Som presvedčená, že akokoľvek takáto diskusia dopadne na konferencii, pozitívnym výsledkom je, ak si každý účastník „konfliktu“ odnesie niečo z argumentácie ostatných rečníkov. Pretože tak ako žiadny problém nie je čiernobiely, nie je také ani jedno riešenie. Vzhľadom na to, že riešenie obvykle nemá v rukách jedna osoba ani jedna inštitúcia, ale obvykle je nevyhnutná súčinnosť viacerých (osôb alebo inštitúcií), je ideálne, ak aspoň časť z týchto kompetentných osôb zúčastní takejto diskusie. Vtedy sa obvykle začína črtáť rozumné riešenie, ktoré nie je poznačené iba jednostranným pohľadom.

Napriek všetkým problémom, s ktorými sa už roky v poisťovníctve stretávam, ešte vždy verím, že rozumné riešenia sú možné a že odborná diskusia na konferenciách im pomáha. Preto vítam každý konštruktívny konflikt. To je dôvod, prečo sa teším, že na SLASPO fóre 2011 takýchto konfliktov vzniklo hneď niekoľko.

JUDr. Jozefína Žáková
generálna riaditeľka Slovenskej asociácie poisťovní

Solvency II – Lamfalussyho legislatívny proces

Implementácia smernice sa odkláňa od jej ducha

Solvency II je nekonečný príbeh okrem iného aj preto, lebo sa na ňu vzťahuje Lamfalussyho proces, ktorý sa odohráva v štyroch leveloch.

V prvom leveli sa prijíma smernica. Rozhodujú o tom tri inštitúcie – Európska komisia, Európsky parlament a Rada EÚ. Výsledkom je smernica, ktorá zaväzuje členské štáty, ešte nie priamo poisťovne. Mohli sme ju pripomienkovať buď priamo Európskej komisii, alebo cez CEA (Európska federácia národných asociácií poisťovní a zaisťovní), Národnú banku Slovenska či ministerstvo. V tomto štádiu sa trh o smernicu ešte príliš nezaujímal. Dá sa povedať, že smernicu ako takú sme nechali prejsť bez vážnejších výhrad. Pripomínam, že tieto tri inštitúcie rozhodujú v procese, ktorý sa volá *spolurozhodovanie*. Európska komisia pripraví návrh a dá ho schváliť Európskemu parlamentu a Rade EÚ. Ak sa zhodnú a prijmú ho bez výhrad, proces je uzavretý a smernica je prijatá. Takýmto jednoduchým postupom, bez vážnejších pripomienok, bola schválená smernica Solvency II a predpokladalo sa, že výsledkom transpozície budú záväzné právne normy v prvom, druhom a štvrtom leveli a nezáväzné odporúčania v treťom leveli. Zjednodušene sa to dá vyjadriť nasledovne:

Lamfalussyho proces

obsah	výsledok	zodpovedný
1. level – rámcová legislatíva	direktívy	(EK + EP + Rada)
2. level – vykonávacie predpisy	delegované akty	EK
3. level – interpretácia	technické štandardy	EIOPA
4. level – transpozícia, kontrola	zákon o poisťovníctve	MF SR

V druhom leveli ide o vykonávacie predpisy, ktoré pripravuje Európska komisia za účasti národných regulátorov. Za regulátorov chodil na komisiu z ministerstva financií JUDr. Dušan Katonák alebo Ing. Emil Matko. Združenie národných dohľadových inštitúcií EIOPA (do 1. januára 2011 CEOIPS) poskytujú podľa Lamfalussyho direktívy konzultácie (advise). Jeho rola je dávať rady tomu, kto je zodpovedný za vypracovanie legislatívy. Konzultácie sú v druhom leveli povinné. Komisia musí o konzultáciu požiadať aj trh. Možno sa sporiť, kto je trh, ale momentálne sú to inštitúcie, ktoré sa vyvinuli na ochranu záujmov trhu. Na národnej úrovni je to Slovenská asociácia poisťovní, na európskej CEA. V druhom leveli sme sa mohli zúčastniť, aj sme sa na ňom zúčastnili. Treba pripomenúť, že CEA rokovala v mene celého európskeho poisťovacieho sektora s Európskou komisiou, ktorá vytvárala

smernicu, a s CEIOPS ako konzultantom komisie. My sme komunikovali s NBS a s ministerstvom financií. Výsledok zodpovedá mnohým a mnohým diskusiám na rôznych fórach. V druhom leveli sme my, poisťovací trh, namietali, že CEIOPS nadobudol v rámci konzultácií takú silnú pozíciu, že prakticky mení rámcovú smernicu.

Tretí level sa formálne nazýva interpretácia. Zdôrazňujem, že to nie je regulácia, ale interpretácia regulácie. Názory EIOPA majú legitimitu len v tej oblasti, ktorú má robiť, a tou je kontrola. Nič viac. Výsledkom tretieho levelu nemá byť priama regulácia, ale odporúčania. Už z názvu vidieť, že nemá normatívnu povahu. V treťom leveli sú dohľadové inštitúcie otvorené konzultáciám, čiže trh má šancu konzultovať – CEA s EIOPA alebo SLASPO s Národnou bankou Slovenska. Tie druhé konzultácie sú veľmi široké a intenzívne.

Vo štvrtom leveli je transpozícia a kontrola. Ministerstvo financií pripraví zákon o poisťovníctve, do ktorého transponuje smernicu prijatú v prvom leveli. Kontrolu transpozície vykonáva priamo Európska komisia, kontroluje Slovenskú republiku. Takáto kontrola je síce mimo trhu, ale našou úlohou je byť pri tvorbe zákona o poisťovníctve. Formálne máme právo zúčastniť sa na rezortnom pripomienkovom konaní, ale s ministerstvom financií komunikujeme už pri príprave textu zákona. Na konzultácie máme dva subjekty, z ktorých každý má inú úlohu. Ministerstvo financií má urobiť zákon tak, aby nepoškodzoval podnikateľské prostredie, aby poisťovne mohli podnikáť. Národná banka má ustrážiť korektný výkon poisťovacej činnosti, plniť si kontrolné úlohy. Nie je zodpovedná za dane, ani za to, či sa podnikanie robí ľahko alebo ťažko.

Stalo sa, že spolurozhodovanie pri rámcovej smernici prebehlo bezproblémovo, ale pri jej novelizácii (Omnibus 2) Európska komisia, ako vždy, urobila návrh, ktorý dala schváliť Európskemu parlamentu a Rade EÚ. Vyskytlo sa však niečo, čo bolo prekvapením aj pre komisiu. Parlament mal k návrhu Omnibus 2 rozsiahle pripomienky – niekoľko desiatok strán, ktoré sa zverejnili v polovici augusta. Okrem faktických vecí, ktoré sa tam menili, nás trápilo, že návrhy zásadným spôsobom posilňujú právomoc EIOPA ako európskeho dohľadového orgánu nad poisťovníctvom. Otázne je, či Rada EÚ prijme návrh parlamentu. Ak ho neprijme, bude nutné ďalšie kolo – druhé čítanie

Jozefína Žáková

'SLASPO' forum '11

v týchto inštitúciách. Legislatívny proces je tu relatívne zložitý. V každom prípade nás čaká druhé kolo schvaľovania Omnibus 2. Je otázka, či veci, ktorých sa obávame, budú alebo nebudú schválené.

Výsledkom spolurozhodovania o Omnibuse

(v prvom leveli) je, že Európsky parlament navrhuje, aby sa posilnila právomoc dohľadových inštitúcií - EIOPA by mala dostať do pôsobnosti akty vyrokované v druhom leveli a nariadenia Európskej komisie, ktoré zaväzujú priamo inštitúcie. EIOPA - orgán, ktorý nemá politickú ani regulačnú moc, sa takýmto zvláštnym postupom dostáva aj na úroveň druhého levelu. EIOPA budeme musieť považovať za vydavateľa záväzných aktov (Regulatory Technical Standard). Bude vydávať aj technické štandardy, ktoré budú patriť do tretieho levelu. Je to zvláštna situácia.

CEA vyjadrila názor európskeho poisťovacieho priemyslu na návrh Európskeho parlamentu v pomerne rozsiahlom dokumente. Protestuje proti zmene časti delegovaných aktov na regulačné technické štandardy. Najmä so zreteľom na to, že rok rokovala s Európskou komisiou a CEIOPS a dosiahla porozumenie. Vníмали sme, že CEIOPS chce ísť podstatne ďalej. EIOPA ako právny nástupca CEIOPS znova môže pritvrdiť a uplatniť konzervatívny kontrolórsky prístup. Navyše, pri pohľade právnickými očami to nesedí systémovo. Každé prirovnanie kríva, ale ani sudcovia si nepíšu a neschvaľujú zákony, aby sa im lepšie rozhodovalo. Považujeme za systémovo nesprávne, aby dohľadové orgány samé stanovovali predpisy. Ak by to bolo podľa návrhu EP prijaté, prakticky by to znamenalo nasledovnú zmenu:

Lamfalussyho proces

obsah	výsledok	zodpovedný
1. level – rámcová legislatíva	direktívy	(EK + EP + Rada)
2. level – vykonávacie predpisy	delegované akty	EK
	regulačné technické štandardy	EIOPA
3. level – interpretácia	technické štandardy	EIOPA
4. level – transpozícia, kontrola	zákon o poisťovníctve	MF SR

Trh protestuje nielen proti neúmernému posilneniu právomocí EIOPA, ale aj **proti zavedeniu povinného auditovania niektorých reportov**, ktoré majú vyplývať zo Solvency II. Malo by to významný vplyv na náklady poisťovní, lebo je to časovo

náročné. Je tu aj hrozba trhovej koncentrácie veľkých audítorských firiem, napokon už teraz je len pár firiem, ktoré majú dobré meno a možno ich použiť na auditovanie poisťovní.

Solvency II prinesie viac predpisov, ktoré treba brať do úvahy, i viac partnerov, s ktorými musíme hovoriť. Na európskej úrovni je to Európska komisia, Rada EÚ a Európsky parlament, na národnej úrovni ministerstvo financií a NBS, každý v inej role. Je tu ešte jeden kanál, ktorý sa považuje za neriadenú strelu, a to sú poslanci Európskeho parlamentu. Žiaľ, ani jeden zo slovenských poslancov nie je členom v relevantnom výbore pre Omnibus 2.

V Slovenskej asociácii poisťovní pracuje v súvislosti s implementáciou Solvency II šesť pracovných skupín a podskupín. Predpokladáme, že pokým dôjde k reálnemu zavedeniu pravidiel Solvency II, bude nutné vytvárať nové a nové pracovné fóra na prediskutovanie problémov, ktoré sa črtajú už teraz, ale aj tých, ktoré možno prinesú nové legislatívne zámery inštitúcií EÚ alebo dohľadu.

JUDr. Jozefína Žáková
generálna riaditeľka Slovenskej asociácie poisťovní

Solvency II – komplikovaný a ťažkopádny proces

Bez definitívnej smernice ťažko prijať národnú ligislatívu

Solvency II je nekonečný príbeh. Pokračuje niekoľko rokov a ešte s ním nejaký ten ročik budeme zápasit. Proces stále nie je uzavretý a v smernici, ktorá už je schválená, sa chystajú ďalšie zmeny.

Smernicu 2009/138/ES (Solvency II), ktorá bola schválená už v roku 2009, transponujeme do nového zákona. Je však rok 2011 a zatiaľ je to jediný právny dokument, ktorý je schválený, platný a malo by sa podľa neho postupovať.

Pre zmeny architektúry dohľadov v EÚ a turbulentný vývoj na finančných trhoch sa pristúpilo k zmenám smernice Solvency II. Zmeny smerníc na finančnom trhu prebiehajú formou tzv. omnibusov. Omnibus 1 riešil banky a cenné papiere. Poistovníctvo sa riešilo osobitne vo forme Omnibus 2, pretože sa ho týka podstatne viac zmien než ostatných sektorov.

Momentálne je text „novely“ Solvency II schválený na úrovni Ecofinu, t. j. na úrovni Rady EÚ. Zároveň však prebiehajú rokovania v Európskom parlamente, plenárne zasadanie by malo byť vo februári. Až keď parlament schváli svoj text „novely“, začne sa tzv. trialóg – Európskej komisie, Rady EÚ a Európskeho parlamentu. Na finálnu podobu textu Omnibus 2 si budeme musieť ešte chvíľu počkať.

Hlavným dôvodom na vznik omnibusov bola nová architektúra dohľadov v EÚ a následná potreba zapracovať nové európske dohľady do sektorových smerníc. Ďalším dôvodom na „novelu“ Solvency II je zmena určitých ustanovení ako reakcia na pretrvávajúce problémy na finančných trhoch (napr. obmedzenie postavenia ratingových agentúr, anticyklické opatrenia...).

Zmena v kompetencii dohľadov

Zásadnou zmenou v celkovej štruktúre predpisov upravujúcich fungovanie Solvency II je vydávanie záväzných implementačných štandardov európskymi orgánmi dohľadu, tzv. level III. Zapracovanie konkrétnych splnomocnení pre EIOPA (orgán dohľadu pre sektor poistenia) do Solvency II sa rieši v Omnibus 2. Pri tvorbe nariadení, ktorými sa kreovali jednotlivé európske orgány dohľadu, prebiehali diskusie, či EIOPA bude môcť vydať level III priamo, alebo nie. Napokon všetky návrhy, ktoré EIOPA predloží, bude musieť schváliť Európska komisia – bude ich môcť meniť, odmietnuť, upraviť. Termíny na vydanie jednotlivých implementačných štandardov sú rôzne, a to preto, lebo implementačných štandardov je veľa a nebolo možné vydať všetky pred účinnosťou Solvency II. Museli sa stanoviť priority, ktorým sa má EIOPA venovať. Európska komisia už zaslala prvú žiadosť o vypracovanie stanoviska k najpálčivejšiemu okruhu tém.

Orgány európskeho dohľadu dostali ďalšiu kompe-

tenciu – záväznú mediáciu. To znamená, že v určitých prípadoch, najmä tzv. joint decision (spoločné rozhodnutia dotknutých orgánov dohľadu), bude mať EIOPA záverečné slovo pri rozhodovaní, ak sa orgány dohľadu nedohodnú na spoločnom rozhodnutí. Je to reakcia na krízu, lebo sa konštatovala slabá spolupráca dohľadov, resp. neboli dobre nastavené pravidlá spolupráce. Národné dohľady si strážili svoje trhy, no žiadali sa riešenia na globálnej úrovni. Citlivou právomocou EIOPA je vydať v určitých prípadoch rozhodnutie priamo o dohliadanom subjekte. Ide o dosť výrazný presun kompetencií z národných dohľadov na európsku úroveň. Tento trend je možné pozorovať už dlhšie a je predpoklad, že Európska komisia sa bude snažiť postupne zmenšovať právomoci lokálnych dohľadov a presúvať ich na európsku úroveň. Okrem toho, čo je v nariadení, boli EIOPA zverené špecifické úlohy týkajúce sa zverejňovania „risk free interest rate“. EIOPA bude oprávnená posúdiť, či nastal „výnimočný prepad na finančných trhoch“. Solvency II pripúšťa popri akciových spoločnostiach novú, kooperatívnu formu poisťovní – European Cooperative Society a zvyšuje minimálny limit pre kaptívne zaistovne.

Prechodné ustanovenia

Aktuálne znenie Solvency II v podstate neobsahuje žiadne prechodné ustanovenia. Prvého novembra 2012 mal nastať Veľký tresk, keď poisťovne musia spĺňať všetko, čo požaduje Solvency II. Dohľad by mal mať možnosť všetko, samozrejme, kontrolovať. Tento postup sa nám zdal už pri jeho príprave nerealizovateľný. EK však tvrdila, že je to realizovateľné. Postupom času si aj EK uvedomila, že to nie je reálne, takže pristúpila na prechodné ustanovenia. Nestanovilo sa však jednotné prechodné obdobie na zosúladenie s novým právnym stavom, tak ako sa zvykne v SR. Časové lehoty prechodných období pre rôzne aspekty Solvency II sú veľmi variabilné – od jedného až po desať rokov.

Ďalšou komplikáciou je neprehľadnosť. Prechodné ustanovenia nie sú na jednom mieste, ako to býva zvykom pri našich domácich predpisoch, ale niektoré sú zapracované priamo v texte. Okrem toho vo viacerých prípadoch ustanovenia obsahujú splnomocnenie pre EK na level II. To znamená, že ani teraz presne nevieme, ako takéto prechodné obdobie bude vyzeráť.

Za dôležité prechodné ustanovenie považujeme spĺňanie kapitálových požiadaviek (SCR) podľa Solvency II. Dohodol sa mechanizmus, že ak poisťovňa plní podmienky podľa Solvency I, ale nespĺňa podmienky podľa Solvency II, má k dispozícii ročné prechodné obdobie na doplnenie vlastných zdrojov alebo zníženie rizikového profilu. Zároveň je

Dušan Katonák

povinná každý štvrťrok predkladať tzv. progress report, aby orgán dohľadu mohol sledovať kroky dotknutej poisťovne. V tejto súvislosti sa však vynára otázka, ako to bude fungovať v praxi, keďže poisťovne by mali vedieť, aké sú požiadavky podľa Solvency I aj Solvency II a mali by ich porovnávať.

Plné uplatnenie režimu Solvency II po uplynutí všetkých prechodných období by malo nastať až v roku 2024. Vzhľadom na súčasný dynamický vývoj na finančnom trhu, ale aj vo svete, ťažko však očakávať, že sa „dožijeme“ plného fungovania Solvency II v navrhovanej podobe.

Časový harmonogram transpozície

Podľa pôvodného textu Solvency II bol v podstate len jeden termín účinnosti celého režimu Solvency II, a to 1. november 2012. V dôsledku objektívnej situácie pri príprave nadväzujúcich právnych predpisov (Omnibus 2, levelu II a levelu III) bol termín účinnosti Solvency II posunutý na 1. január 2014. Navrhovaná „novela“ však obsahuje určité výnimky z celkovej účinnosti a niektoré časti smernice budú účinné skôr. Prvým prípadom je článok 309a, kde je účinnosť posunutá o trištvrte roka, t. j. na 1. apríl 2013. Tento článok rieši implementačný plán, ktorý bude slúžiť na preukázanie pripravenosti každej poisťovne na prechod na Solvency II. Poisťovne ho budú musieť predložiť 1. júna 2013. Samozrejme, orgán dohľadu bude mať možnosť zisťovať dodatočné informácie od poisťovní, ktoré súvisia s pripravenosťou na prechod na Solvency II.

Druhým prípadom posunutia účinnosti je desať vybraných článkov, ktoré sa týkajú schvaľovacích procesov (interné modely na sólovej aj skupinovej úrovni, SPV...). V tomto prípade bude účinnosť od 1. júna 2013. Účelom ustanovenia je, aby pred spustením Solvency II mohli byť schválené všetky žiadosti poisťovní, napr. aby poisťovňa mohla použiť interný model už od 1. januára 2014. Právoplatné rozhodnutie však dohľad môže vydať až k 1. januáru 2014. V spolupráci s orgánom dohľadu sa takýto postup dá načasovať.

Novou povinnosťou pre členské štáty je prijať a zverejniť národnú legislatívu, ktorá obsahuje Solvency II, do konca marca 2013. Vzhľadom na túto povinnosť je faktické predĺženie lehoty na vypracovanie nového zákona nie rok, ale len päť mesiacov. Zásadnou otázkou reálneho spustenia Solvency II je, kedy bude schválený Omnibus 2, keďže zatiaľ nemáme definitívnu verziu a ešte môžeme očakávať komplikované rokovania v rámci trialógov

Okrem Omnibusu 2 už Európska komisia vypracovala návrh nariadenia na levelu II. Nejde však o oficiálny text EK, pretože ten bude môcť byť oficiálne vydaný až po schválení a publikovaní Omnibus 2. To možno

očakávať až v druhej polovici roka 2012. Text nariadenia je pripravený, momentálne zotrúva v akejkoľvek fáze hibernácie do oficiálneho vydania. EK už neplánuje zásadnejšie text meniť, možné sú len drobné zmeny, predovšetkým odstránenie prípadných chýb. Zásadnejšie zmeny nie je možné očakávať, keďže počas celého roka prebiehal dlhý a náročný proces vyjednávania o texte nariadenia.

Na ilustráciu môžem uviesť oblasť Fit and Proper, kde sa znenie v každej predloženej verzii menilo, a to bez upozornenia EK na vykonané zmeny. Vzhľadom na rozsah návrhu nariadenia (cca 400 strán) nie je ľahké sledovať, čo tam komisia pridá, zmení alebo škrtne. Zmeny nie sú vyznačené, text sa nemení formou sledovania zmien.

Fit and Proper

Rád by som upozornil na dve oblasti z navrhovaného opatrenia, a to Fit and Proper a odmeňovanie.

V pracovnej komisii sme o nastavení pravidiel na Fit and Proper intenzívne diskutovali, ale stále ju nemáme ešte úplne uzavretú. Diskusiu by sme chceli uzavrieť v druhom kole rokovaní o celom návrhu nového zákona.

V zásade sú dve možnosti riešenia Fit and Proper – buď nastavíme jasné, ale formálne kritériá, tak ako sú nastavené aj teraz – počet rokov praxe plus vzdelanie. Druhá možnosť je dať všeobecnejšie požiadavky a nechať na poisťovních a orgánoch dohľadu, aby na konkrétnom príklade posúdili, či je na pozíciu v poisťovni dostatočne splnená požiadavka na odbornosť. Okruh osôb bude však širší ako v súčasnosti, keďže smernica aj nariadenie hovoria o osobách, ktoré efektívne riadia spoločnosť (effectively run). Nariadenie vyžaduje od poisťovne vypracovať a dodržiavať interné postupy tak, aby všetky osoby, ktoré efektívne riadia spoločnosť alebo zastávajú kľúčové funkcie, spĺňali požiadavky na Fit and Proper. Navrhovaný text opatrenia vyžaduje, aby predmetné osoby spĺňali podmienky profesionálnej a formálnej kvalifikácie, mali vedomosti a primerané skúsenosti v rámci poisťového sektora, iných finančných sektorov alebo aj iného biznisu - v súvislosti s povinnosťami, ktoré majú v rámci podniku uložené. Na základe tohto znenia by sme ťažko nastoľovali jednotné kritériá pre všetkých. Spolu so základným princípom proporcionality nás znenie vedie k tomu, že na fit and proper by sme nemali stanovovať formálne kritériá.

V tejto súvislosti treba uviesť, že Solvency II by mala byť o užšej spolupráci orgánov dohľadov s dohliadanými subjektmi. Znamená to, že ešte pred nominovaním osoby by bolo dobré konzultovať, či navrhovaný človek spĺňa aj kritériá dohľadu. Ide o náročnejší proces pre orgán dohľadu aj pre poisťovne, ale malo

Časový harmonogram transpozície smernice do právneho poriadku SR
 – jún 2012
 predloženie návrhu zákona na rokovanie vlády SR
 – september 2012
 predloženie návrhu zákona na rokovanie NR SR
 – 1. január 2013
 predpokladaná platnosť nového zákona o poisťovníctve
 – 1. január 2014
 (1. marec a 1. jún 2013)
 požadovaná účinnosť nového zákona

by sa zabezpečiť, aby v poisťovniach pracovali skutočne odborníci schopní zvládať pridelené úlohy na dostatočnej úrovni.

Odmeňovanie

Druhou oblasťou, o ktorej by som sa rád zmienil, je odmeňovanie zamestnancov poisťovní. Smernica o tejto téme nehovorí, celá úprava je na leveli II v nariadení. Nie je to nič úplne nové, lebo to vychádza z odporúčania EK o odmeňovaní vo finančných inštitúciách, ktoré sa premietlo priamo do legislatívy. Nariadenie presne definuje osoby, na ktoré sa regulácia vzťahuje. Osoby sú definované širšie ako pri Fit and Proper, keďže regulácia sa týka aj zamestnancov, ktorí majú vplyv na rizikový profil poisťovne. Základnou podmienkou pri odmeňovaní dotknutých osôb je, aby pevná a pohyblivá časť odmeny boli závislé len od pohyblivej zložky. Do odmeny sa musia premietnuť aj výsledky celého pracoviska, poisťovne i skupiny. Časť odmeny by sa nemala vyplácať hneď, žiada sa počkať, či sú výsledky dlhodobejšie, dokonca sa stanovuje lehota troch rokov. Mali by sa hodnotiť finančné, ale aj nefinančné kritériá. Obmedzuje sa zneužívanie tzv. zlatých padákov.

Postavenie MF SR

Ministerstvo financií je pri implementácii smerníc v inom postavení, ako sme boli zvyknutí. Pred vstupom do únie sme mali v rukách text zákonov aj načasovanie zavedenia nových ustanovení, na čom sme sa s partnermi dohodli, to sme dokázali aj presadiť. Pri implementácii smerníc to v rukách nemáme, hoci na ich prípravu aktívne participujeme. Treba však konštatovať, že náš vplyv na ich tvorbu zodpovedá veľkosti nášho poisťného trhu a počtu hlasov v Rade EÚ. Vplyv na výsledný text smerníc a nariadení je, samozrejme, menší ako vplyv väčších krajín. Okrem toho, trend v EÚ je taký, že smernice znamenajú maximálnu harmonizáciu, čím sú možnosti členských štátov obmedzené a minimalizované. Ďalším trendom je odklon od smerníc smerom k nariadeniam – to znamená, že legislatívne normy už nepôjdu cez národný legislatívny proces, ale budú priamo vykonateľné. Podľa nášho názoru je najväčším problémom komplikovaný systém tvorby smerníc a nariadení v rámci tzv. Lamfalussyho procesu. Problémové časti sa posúvajú do nižších levelov, čím sa riešenie problému len odkladá. Vážnym problémom je, že na rôznych úrovniach sú rôzne texty. Občas si aj protirečia, prípadne sú tie isté ustanovenia zbytočne na obidvoch leveloch, čo legislatívu veľmi komplikuje a zneprehľadňuje. Ďalším problémom je rozsiahlosť úprav. Komplexná úprava Solvency II môže dosiahnuť aj tisíc strán textu, čo považujeme za extrém, avšak nemáme priestor zmeniť to. Problémom je aj časová koordinácia schvaľovania legislatívy na jednotlivých leveloch, keďže je otáznosť, či počas budúceho roka budeme mať k dispozícii kompletne znenie smernice a nariadenia. Veľkým deficitom je slabá komunikácia s Európskou komisiou. EK neorganizuje transpozičné mítingy, čo

bolo pri menej významných smerniciach bežné. Myslím si, že celkový proces prechodu na Solvency II nie je zo strany EK dostatočne zvládnutý. Komplikuje to situáciu nám, poisťovniam i orgánom dohľadu.

Informačná povinnosť pri PZP

Problém s informovaním klientov poisťovní o výške poisťného na nasledujúce poisťné obdobie sme identifikovali už dávnejšie a plánovali sme pri najbližšej príležitosti ho zmeniť. Súčasné ustanovenie, ktoré hovorí o celoplošnom zverejňovaní sadzieb v októbri, je absolútne nefunkčné a neaktuálne. Je pozostatkom z čias, keď boli všetci poisťovaní na kalendárny rok, resp. keď fungovalo zákonné poistenie a vykonávala ho jedna poisťovňa. Reálna cena poisťiek bola v súlade s cenou, ktorá bola vyhlásená a týkala sa všetkých vodičov. Situácia sa však radikálne zmenila, keďže momentálne vyhlásené ceny a reálne ceny pre klienta sú úplne odlišné. Klient ide do poisťovne a dostane úplne inú cenu, než tú, ktorá bola oficiálne oznámená. Navyše, ustanovenie sa týka len menšej skupiny motoristov, ktorá je poistená na kalendárny rok. Pre väčšinu motoristov je táto informácia úplne zbytočná. Naším cieľom je, aby všetci klienti poisťovní dostali reálnu a presnú informáciu v dostatočnom časovom predstihu a mali možnosť porovnať si ceny poisťiek v jednotlivých poisťovniach. Navrhovaná zmena je nielen na prospech klienta, ale aj poisťovní. Súčasný systém totiž vedie k tomu, že klienti dávajú „preventívnu“ výpoveď, aby si mohli porovnať ceny poisťiek a vybrať najlepšiu ponuku na trhu. Súčasný chaos by navrhovaná zmena mala odstrániť. Podľa navrhovanej novely musí klient dostať tri základné informácie – dátum, kedy sa končí poisťné obdobie, termín na podanie výpovede a výšku poisťného na budúce poisťné obdobie. Tieto informácie budú musieť byť klientovi zaslané 10 týždňov pred skončením poisťného obdobia. Účinnosť novely je navrhnutá od 1. júla 2012, aby sa poisťovne mohli pripraviť na nové povinnosti. Chápeme, že v PZP sú aj iné problémy – malus, podvody, sankčný režim. Systém nastavenia malusov a bonusov je výhradne v rukách poisťovní. Stačilo by dôsledne uplatňovať ich vlastné poisťné podmienky, takže nevidíme dôvod na zákonnú reguláciu predmetnej oblasti. Poistné podvody nespádajú do kompetencie MF SR, sú záležitosťou MV SR, polície a poisťovní. MF SR nevidí problém v nedostatočnej legislatíve, problémom je korupcia, a to v poisťovniach i v policajnom zbore. Sankčný systém máme v zákone, ktorý je v našej kompetencii, ale reálne ho vykonáva ministerstvo vnútra – od policajta, ktorý nepoistenému môže odobrať technický preukaz, dokonca evidenčné číslo vozidla, až po obvodné úrady, ktoré tieto sankcie ukladajú. Uskutočniť zmenu sankčného režimu je reálne možné len po dohode s MV SR. Nemáme žiadnu informáciu, že by Slovenská kancelária poisťovní MV SR v tejto veci kontaktovala.

JUDr. Dušan Katonák
 vedúci oddelenia poisťovníctva
 Ministerstvo financií SR

Snímky (ip), archív

Transpozícia smernice o Solvency II

Z dokumentu Národnej Banky Slovenska

Analýzu súčasnej slovenskej legislatívy v poistnom sektore z pohľadu smernice o Solvency II urobila NBS preto, aby poistný trh včas vedel, ako sa dohľad pozerá na implementáciu Solvency II. Intenzívne spolupracuje so Slovenskou asociáciou poisťovní a s Ministerstvom financií SR na príprave nového zákona o poisťovníctve. Uverejňujeme podstatnú časť dokumentu v redigovanej podobe, dokončenie bude v nasledujúcom čísle.

Kľúčovou úlohou NBS pri príprave SR na novú reguláciu poistného sektora bude prispieť k vytvoreniu kvalitného legislatívneho prostredia, ktoré zabezpečí právnu istotu pre orgán dohľadu, poisťovne, zaistovne, pobočky a pobočky poisťovní a zaistovní z iných členských štátov, stanoví jasné pravidlá správania sa a povinnosti všetkých dotknutých subjektov. Zámerom Solvency II je aj zlepšenie regulácie a dohľadu nad poistným trhom. Vzhľadom na rozsah zmien regulácie a očakávaných nákladov znášaných subjektmi poistného trhu a orgánom dohľadu bude veľmi dôležité zabezpečiť stabilitu právnych noriem na dlhšie obdobie.

Preto je potrebné analyzovať súčasný stav regulácie z perspektívy Solvency II s cieľom identifikovať potrebné zmeny súvisiace s transpozíciou nových ustanovení smernice o Solvency II a s cieľom dôslednejšej transpozície niektorých rekodifikovaných ustanovení smernice o Solvency II. Tiež je dôležité identifikovať možnosti vnútroštátnej úpravy niektorých aspektov podnikania poisťovní, zaistovní, pobočiek a pobočiek poisťovní a zaistovní z iných členských štátov uvedomujúc si jej mantinely vzhľadom na pokročilú mieru harmonizácie v oblasti regulácie obozretného podnikania v poistnom sektore i právne normy, ktoré budú tvoriť nové regulačné prostredie.

Analýzu treba vnímať v prepojení na Analýzu pripravenosti poistného trhu na Solvency II, ktorú dňa 16. novembra 2010 zobrala Banková rada NBS na vedomie, a na Analýzu dopadov Solvency II na NBS a na Správu Národnej banky Slovenska o piatej kvantitatívnej dopadovej štúdii (QIS 5) v poistnom sektore, ktoré Banková rada NBS vzala na vedomie už skôrším mesiacoch 2011.

Právny rámec

Nové regulatórne požiadavky poisťovní, zaistovní, pobočiek a pobočiek poisťovní a zaistovní z iných členských štátov, ktoré sú predmetom režimu Solvency II, budú na európskej úrovni upravené právnymi aktmi s rôznym stupňom právnej sily. Základným právnym aktom v tejto oblasti je rámcová

smernica o Solvency II. V nadväznosti na prijatú smernicu sú v štádiu prípravy vykonávacie právne predpisy k tejto smernici, ktoré budú mať charakter nariadení EK a budú detailnejšie upravovať jednotlivé ustanovenia smernice. Vymedzené špecifické oblasti budú upravovať záväzné technické predpisy vo forme rozhodnutí alebo nariadení EK, pripravované v spolupráci s EIOPA. Naviac EIOPA má oprávnenie z vlastnej iniciatívy vydávať odporúčania (guidelines). EIOPA bude mať aj právomoc vyplývajúcu z európskych právnych noriem stanoviť a zverejniť niektoré údaje (napríklad výnosovú krivku a výnimočný pokles na finančných trhoch), ktoré dohľadané subjekty budú zohľadniť pri stanovení kvantitatívnych požiadaviek.

Na rozdiel od nariadení EK, ktoré si nevyžadujú transpozíciu do právneho systému členskej krajiny a sú priamo záväzné pre členské štáty dňom zverejnenia v Úradnom vestníku EÚ, ustanovenia smernice bude nevyhnutné v plnom rozsahu transponovať do nášho právneho poriadku.

V súvislosti s transpozíciou smernice o Solvency II vzniká otázka, akým spôsobom transponovať smernicu o Solvency II do našej právnej úpravy. To znamená, či všetky, alebo len niektoré ustanovenia smernice o Solvency II budú premietnuté do nového zákona o poisťovníctve s tým, že ostatné budú predmetom úpravy vo vykonávacích právnych predpisoch NBS. Podľa nášho názoru transpozícia smernice uskutočnená čiastočne prostredníctvom opatrení by mohla byť prínosom, najmä v prípade niektorých technických prvkov, avšak mala by sa aplikovať v obmedzenom rozsahu. Taktiež bude potrebné zvážiť, či odporúčania (guidelines), ktoré bude vydávať EIOPA, bude potrebné upraviť aj v rámci metodických usmernení NBS, respektíve za určitých okolností opatrení NBS, alebo postačí zverejnenie odporúčaní na internetovej stránke NBS v slovenskom jazyku, prípadne len zverejnenie odkazu na internetovú stránku EIOPA.

Vzhľadom na skutočnosť, že nariadenia EK budú priamo záväzné, nevyhnutným predpokladom správnej aplikácie bude ich kvalitný preklad.

Nový zákon o poisťovníctve

Nové regulatórne požiadavky

Pravidlá obozretného podnikania a výkon dohľadu, vrátane spolupráce medzi orgánmi dohľadu členských štátov v zákone o poisťovníctve, budú nahradené novou úpravou v zmysle smernice o Solvency II. Nová regulácia je koncipovaná v troch základných blokoch.

Relevantné ustanovenia smernice o Solvency II

v rámci piliera I stanovujú oceňovanie aktív a záväzkov vrátane technických rezerv pre regulačné účely, vlastné zdroje na krytie kapitálových požiadaviek, kapitálové požiadavky a zásady pre investovanie. V oblasti piliera I nie je možnosť vnútroštátnej úpravy a bude potrebné zrušiť dnes uplatňovanú minimálnu výšku základného imania.

Pilier II predstavujú požiadavky na systém správy a riadenia poisťovní, zaistovní a pobočiek a výkon dohľadu nad ich činnosťou. Relevantnými ustanoveniami smernice o Solvency II sú najmä kontrolný proces vykonávaný orgánom dohľadu a systém správy a riadenia.

Pilier III zahŕňa požiadavky na vykazovacie povinnosti voči orgánom dohľadu a zverejňovania informácií. Relevantnými ustanoveniami smernice o Solvency II sú najmä informácie zverejňované orgánom dohľadu, informácie poskytované na účely dohľadu a zverejňovanie informácií.

Nové regulačné požiadavky v oblasti výkazníctva a zverejňovania bude potrebné zohľadniť v novom zákone o poisťovníctve. V tejto oblasti je možnosť detailnejšej vnútroštátnej úpravy.

Dohľad nad poisťovňami a zaistovňami v skupine

Dohľadu nad poisťovňami a zaistovňami v skupine sa venuje Hlava III smernice o Solvency II, ktorá sčasti nadväzuje na reguláciu ustanovenú smernicou o dohľade nad poisťovňami a zaistovňami v skupine a primerane zohľadňuje nové regulačné požiadavky troch pilierov. Upravuje aj spoluprácu medzi orgánmi dohľadu vrátane činností kolégií orgánov dohľadu a úlohu EIOPA v rámci výkonu dohľadu, napríklad pri mediácii.

Dohľad nad poisťovňami a zaistovňami v skupine je upravený v § 49 až § 51 zákona o poisťovníctve a vo vykonávacom právnom predpise (opatrenie NBS č. 2/2011). Okrem kvantitatívnych požiadaviek v tejto oblasti existujú možnosti vnútroštátnej úpravy, ale vzhľadom na doterajšiu aplikačnú prax nebola takáto potreba identifikovaná.

Hodnotenie ekvivalentnosti režimu Solvency

Smernica o Solvency II oproti zákonu o poisťovníctve upravuje aj zaobchádzanie s poisťovňami a zaistovňami, ktorých sídlo a ústredie je v krajinách mimo Európskeho hospodárskeho priestoru.

Smernice prevzaté a upravené smernicou o Solvency II (recast)

Smernicou o Solvency II boli prevzaté a upravené tieto smernice:

- prvá smernica Rady 73/239/EHS z 24. júla 1973 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie *priameho poistenia* s výnimkou životného poistenia,
- smernica Rady 78/473/EHS z 30. mája 1978 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa *spolupoistenia* v rámci Spoločenstva,
- smernica Rady 87/344/EHS z 22. júna 1987 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov

a správnych opatrení týkajúcich sa *poistenia právnej ochrany*,

- druhá smernica Rady 88/357/EHS z 22. júna 1988 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, týkajúcich sa priameho poistenia s výnimkou životného poistenia, *na uľahčenie účinného vykonávania slobody poskytovať služby*,
- tretia smernica Rady 92/49/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa *priameho poistenia* s výnimkou životného poistenia,
- smernica o *dohľade* nad poisťovňami a zaistovňami v skupine,
- smernica o *reorganizácii a likvidácii poisťovní*,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/83/ES z 5. novembra 2002 o *životnom poistení*,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/68/ES zo 16. novembra 2005 o *zaistení*.

Príprava nového režimu vytvára priestor na dôslednejšiu transpozíciu smerníc, ktoré už sú transponované do zákona o poisťovníctve a iných právnych predpisov a zároveň boli prevzaté a upravené do smernice o Solvency II (recast), týka sa to najmä nasledovných oblastí:

Poistné pre nové obchody

V smernici o Solvency II (článok 209) sa ustanovenia o dostatočnosti poistného na rozdiel od zákona o poisťovníctve (§ 35) týkajú len nových obchodov v životnom poistení. Tento nedostatok bude potrebné v novom zákone o poisťovníctve odstrániť.

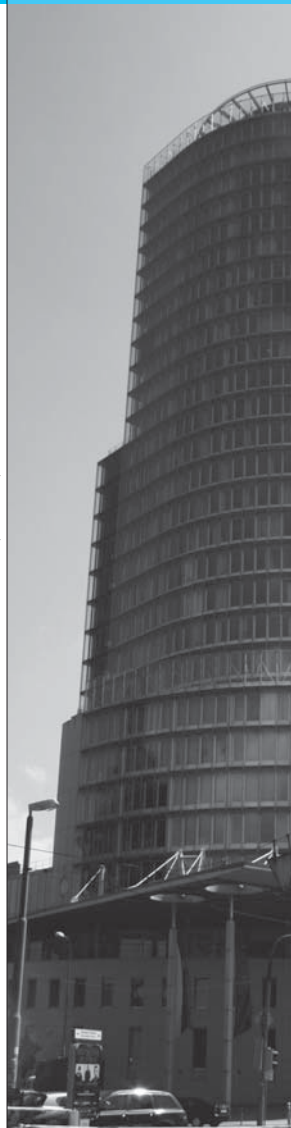
Predmet činnosti poisťovní a zaistovní

V novom zákone o poisťovníctve treba presne vymedziť všetky činnosti a operácie v životnom a neživotnom poistení, ktoré je poisťovňa oprávnená vykonávať na základe povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti udeleného NBS. Bude potrebné zosúladiť platné povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti s novým právnym stavom.

Ďalším identifikovaným nedostatkom je právna úprava doplnkových rizík. Podľa zákona o poisťovníctve nie je možné vykonávať poistenie právnej ochrany ako doplnkové poistenie. Avšak smernica o Solvency II za splnenia určitých podmienok umožňuje aj vykonávanie poistenia právnej ochrany ako doplnkového poistenia. Navyše, doplnkové riziká sú upravené len v prílohe k zákonu o poisťovníctve.

Zákon o poisťovníctve umožňuje, aby poisťovniam vykonávajúcim životné poistenie bolo vydané povolenie aj na vykonávanie poistenia úrazu a poistenia choroby. Neumožňuje, aby poisťovni vykonávajúcej poistenie úrazu a poistenie choroby bolo vydané povolenie aj na vykonávanie životného poistenia. V zákone o poisťovníctve chýba aj ustanovenie, ktoré by poisťovňu oprávňovalo požiadať o udelenie povolenia na vykonávanie len niektorých rizík patriacich do poistného odvetvia. V novom zákone o poisťovníctve by sa mal identifikovaný nesúlads s únijským právom odstrániť.

Vychádzajúc z ustanovení smernice o Solvency II by mala poisťovňa vykonávať len poisťovaciu činnosť a činnosti priamo z nej vyplývajúce. Finančné

sprostredkovanie pre inú finančnú inštitúciu ako poisťovňu, ktoré je poisťovňa oprávnená vykonávať v zmysle súčasnej právnej úpravy, nemožno považovať za činnosť priamo vyplývajúcu z vykonávania poisťovacej činnosti. Preto bude v novom zákone o poisťovníctve potrebné obmedziť predmet činnosti poisťovne na poisťovaciu činnosť a činnosti priamo z nej vyplývajúce. V zmysle smernice o Solvency II je zaistovňa oprávnená vykonávať len zaistovaciu činnosť a s ňou súvisiace činnosti vrátane funkcie holdingovej spoločnosti. Keďže zákon o poisťovníctve neupravuje možnosť zaistovne vykonávať funkciu holdingovej spoločnosti, bude potrebné transponovať príslušné ustanovenie smernice o Solvency II do nového zákona o poisťovníctve. Bude potrebné zvážiť rozsah finančného sprostredkovania, ktoré je oprávnená vykonávať zaistovňa.

Reorganizačné opatrenia a likvidácia

Na rozdiel od smernice o reorganizácii a likvidácii poisťovní (prevzatej a upravenej v smernici o Solvency II, Hlava IV), ktorá striktné rozlišuje medzi príslušnými orgánmi na účely reorganizačných opatrení a likvidačného konania a orgánmi dohľadu nad poisťovňami, v našej právnej úprave nie je oddelená pôsobnosť medzi NBS a súdnymi orgánmi v oblasti reorganizačných opatrení a likvidácie. To znamená, že zákon o poisťovníctve priamo oprávňuje NBS zaviesť nútenú správu ako reštrukturalizačné a reorganizačné opatrenie nad poisťovňou, zaistovňou alebo pobočkami napriek tomu, že NBS je orgánom dohľadu. Aj zákon o konkurze označuje nútenú správu za správu ako vnútroštátny nástroj orgánu dohľadu podrobne upravený. Ak bude inštitút nútenej správy upravený aj v rámci nového zákona o poisťovníctve, bude potrebné novelizovať zákon o konkurze, kde by malo byť vypustené nesprávne označenie nútenej správy ako reštrukturalizačného opatrenia i odkaz na zákon o poisťovníctve. V súlade so smernicou o Solvency II by v zákone o konkurze mala byť nútená správa nahradená iným reorganizačným, respektíve reštrukturalizačným opatrením alebo opatreniami, ktoré budú v pôsobnosti súdnych orgánov, a nie NBS. Zároveň by súdne orgány mali mať povinnosť informovať NBS o vydaných opatreniach a NBS by následne o nich informovala orgány dohľadu ostatných členských štátov.

Likvidáciu poisťovne alebo zaistovne primárne upravuje zákon o poisťovníctve. Subsidiárne sa na likvidáciu poisťovne alebo zaistovne vzťahuje Obchodný zákonník ako všeobecne záväzný právny predpis. Obchodný zákonník obsahuje aj všeobecnú úpravu uspokojovania nárokov veriteľov v prípade likvidácie spoločnosti. Smernica umožňuje členským štátom výber z dvoch alternatív uspokojovania nárokov veriteľov, respektíve obidve alternatívy súčasne. Podľa prvej alternatívy pohľadávky z poistenia majú absolútnu prednosť pred ostatnými pohľadávkami uplatňovanými voči poisťovni vo vzťahu k aktívam predstavujúcim technické rezervy. Podľa druhej alternatívy, ktorá sa na rozdiel od prvej viaže ku

všetkým aktívam poisťovne, pohľadávky z poistenia majú prednosť pred ostatnými pohľadávkami, pričom sú umožnené určité výnimky z hľadiska prednosti, napríklad zabezpečené pohľadávky. V § 195 ods. 3 zákona o konkurze bola transponovaná druhá alternatíva, t. j. nároky z poistenia sa v konkurze v nezabezpečenom rozsahu uspokojujú zo všeobecnej podstaty pred inými nezabezpečenými pohľadávkami. Pre zvýšenie ochrany klientov v prípade konkurzu poisťovne NBS navrhuje zvážiť transpozíciu aj prvej alternatívy, a tak umožniť v praxi aplikáciu oboch alternatív súčasne. V rámci transpozície smernice o Solvency II by mali byť doplnené ustanovenia, ktoré neboli dôsledne transponované, napríklad účinky likvidácie na súčasné zmluvy, ktorých zmluvnou stranou je poisťovňa, vecné práva tretích strán, zaobchádzanie s pobočkami.

Spolupoistenie

Spolupoistenie je podľa úpravy zákona o poisťovníctve vykonávanie poistenia viacerými poisťovateľmi bez obmedzení na poistné odvetvia, veľkosť rizík alebo zúčastnené subjekty. Smernica o Solvency II upravuje iba spolupoistenie vykonávané v rámci spoločenstva pre poistné odvetvia B3 až B16 podľa prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve za splnenia určitých podmienok, napríklad spolupoistenie sa vzťahuje len na veľké riziká.

Bola tu identifikovaná nedostatočná transpozícia, lebo v zákone o poisťovníctve sa nestanovujú požiadavky na poisťovne vykonávajúce spolupoistenie v rámci EHP. Taktiež sa navrhuje zvážiť výhody a nedostatky vnútroštátnej úpravy spolupoistenia nad rámec smernice o Solvency II.

Subjekty vylúčené z rozsahu pôsobnosti smernice o Solvency II

Nie všetky subjekty, ktoré sú vylúčené z pôsobnosti smernice o Solvency II, pretože vykonávajú činnosti, ktoré by inak bola oprávnená vykonávať iba poisťovňa, sú vylúčené aj z pôsobnosti zákona o poisťovníctve. Napríklad pohrebné ústavy, ktorých výška plnení neprekračuje priemerné náklady na pohreb pri jednom úmrtí alebo poskytujú vecné plnenia, a zamestnávateľia poskytujúci svojim zamestnancom zamestnanecké programy, v rámci ktorých poskytujú plnenie v prípade úmrtia alebo dožitia. Nedostatok bude potrebné v novom zákone o poisťovníctve odstrániť.

Smernica o akvizíciách

Smernica o Solvency II prevzala relevantné ustanovenia pre poistný sektor zo smernice o akvizíciách. Bol identifikovaný problém, že kritériá pre nadobúdateľa, ktoré musia byť splnené pri zámere nadobudnúť alebo zvýšiť kvalifikovanú účasť v poisťovni alebo zaistovni, stanovené v zákone o poisťovníctve, neumožňujú NBS postupovať v príslušnej smernici, napríklad pri preverovaní schopnosti nadobúdateľa zabezpečiť plnenie požiadaviek obozretného podnikania poisťovňou alebo zaistovňou. V novom zákone o poisťovníctve bude potrebné tento nedostatok odstrániť.

Ustanovenia smernice o Solvency II transponované do slovenského právneho poriadku prostredníctvom inej právnej normy ako zákon o poisťovníctve

Občiansky zákonník

V Občianskom zákonníku sú transponované predovšetkým ustanovenia predchádzajúcich smerníc z oblasti poisťovníctva (prevzaté a upravené v smernici o Solvency II), ktoré obsahujú informačné povinnosti poisťovne vo vzťahu ku klientom. Niektoré ustanovenia týchto smerníc súkromnoprávneho charakteru upravujúce oblasť poisťných zmlúv. Boli transponované nielen do Občianskeho zákonníka, ale čiastočne aj do zákona o poisťovníctve. Medzi inštitúty, ktoré sú zároveň upravené v oboch právnych predpisoch patrí rozhodné právo a poistenie právnej ochrany. Zatiaľ čo Občiansky zákonník upravuje rozhodné právo len z hľadiska informačných povinností pri poistení osôb pred uzavretím poisťnej zmluvy, v zákone o poisťovníctve sa priamo rieši, akým právnym poriadkom sa bude riadiť poisťná zmluva v neživotnom, respektíve v životnom poistení. Vzhľadom na to, že ide o inštitút súkromnoprávneho charakteru, bolo by vhodnejšie, aby bolo rozhodné právo v prípade poisťných zmlúv upravené len v Občianskom zákonníku.

Poistenie právnej ochrany je transponované do Občianskeho zákonníka okrem vysporiadania nárokov z poistenia právnej ochrany, ktoré upravuje zákon o poisťovníctve. V rámci transpozície smernice o Solvency II by bolo potrebné vymedziť predmet poistenia právnej ochrany v zákone o poisťovníctve. Vzhľadom na to, že úprava poisťných zmlúv v Občianskom zákonníku nebola významne revidovaná takmer 10 rokov a úplne nereflektuje vývoj v oblasti poisťného práva posledných rokov ani aplikačnú prax, stojí za zváženie úprava viacerých ustanovení Pätnástej hlavy Poisťnej zmluvy Občianskeho zákonníka, prípadne zavedenie nových inštitútov poisťného práva v záujme zlepšenia ochrany klienta.

Zákon o dohlade

Niektoré ustanovenia smerníc, ktoré boli prevzaté a upravené smernicou o Solvency II, sú transponované do zákona o dohlade, napríklad právomoci orgánu dohľadu pri výkone dohľadu na mieste v dohliadaných subjektoch, výmena informácií medzi orgánmi dohľadu navzájom a orgánom dohľadu a inými vnútroštátnymi orgánmi, mlčanlivosť o informáciách získaných pri dohlade nad dohliadanými subjektmi. V zákone o dohlade bude potrebné reflektovať nové regulačné požiadavky obsiahnuté v smernici o Solvency II, napríklad ciele dohľadu, konvergencia medzi orgánmi dohľadu členských

štátov, rozšírenie kompetencie NBS na osoby vykonávajúce zverené činnosti.

Zákon o konkurze

Ustanovenia smernice o Solvency II týkajúce sa uspokojovania nárokov z poistenia sú transponované do šiestej časti zákona o konkurze.

Zákon o povinnom zmluvnom poistení

Ustanovenia smernice o Solvency II týkajúce sa povinného zmluvného poistenia z hľadiska cezhraničného poskytovania služieb, napríklad členstvo v národnej kancelárii, financovanie kancelárie a určenie likvidačných zástupcov sú transponované v zákone o povinnom zmluvnom poistení.

Ďalšie smernice, ktoré sú transponované do zákona o poisťovníctve

Doplňujúci dohľad nad finančnými konglomerátmi

V zákone o poisťovníctve je transponovaná aj smernica o finančných konglomerátoch. Upravuje doplňujúci dohľad nad finančnými konglomerátmi, ktoré pôsobia v bankovom sektore, sektore poisťovníctva a na kapitálovom trhu.

Na zabezpečenie rovnakej právnej úpravy v jednotlivých sektoroch finančného trhu by bolo vhodnejšie upraviť doplňujúci dohľad osobitným zákonom pre celý finančný trh. Aj na európskej úrovni je táto problematika upravená jednou právnou normou pre všetky finančné sektory.

Zásada rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu

V zákone o poisťovníctve je upravená požiadavka na zhromažďovanie a aktualizovanie poistnomatematických a štatistických údajov týkajúcich sa používania kritéria pohlavia fyzickej osoby ako určujúceho faktora pri stanovení výšky poisťného a na výpočet poisťného plnenia, ktorá vyplýva z uplatnenia výnimky článku 5 smernice Rady 2004/113/ES o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu. Na jej základe NBS zhromažďuje údaje predkladané poisťovňami vo forme výkazov, ktorých formu a obsah ustanovuje opatrenie NBS č. 20/2008.

Súdny dvor EÚ vydal 1. marca 2011 rozhodnutie, že ustanovenie, ktoré umožňuje členským štátom EÚ uplatňovať výnimku z pravidla rovnakého poisťného a poisťného plnenia pre obe pohlavia, je v rozpore s ustanovením o rovnosti zaobchádzania so ženami a s mužmi. Súdny dvor ďalej rozhodol, že výnimka z pravidla rovnakého poisťného a poisťného plnenia pre obe pohlavia v oblasti poisťovníctva je neplatná s účinnosťou od 21. decembra 2012.

Vychádzajúc z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ nebude požiadavka na predkladanie dát týkajúcich sa štatistických údajov o pohlaví, v novom zákone o poisťovníctve nebude opodstatnená.

(do)

Snímka (ip)

Ochrana spotrebiteľa v poisťovníctve

Plusy a mínusy európskej ofenzívy

Ochrana spotrebiteľa je téma, ktorá - ako všetci vieme - je na stole už dávno. Európska únia tlačí túto agendu rôznymi kanálmi, či priamo cez direktívu o ochrane spotrebiteľa alebo cez direktívy dotýkajúce sa distribúcie finančných produktov, cez sociálny dialóg, ale napr. aj cez Solvency II alebo iné svoje aktivity.

Situácia na Slovensku sa v posledných dvoch rokoch zmenila hneď dvakrát. Najprv vláda Róberta Fica pripravila osobitný zákon na ochranu spotrebiteľa na finančnom trhu, ten však nebol predložený parlamentu. Potom vláda Ivetty Radičovej tento koncept neprijala a nechala veci bežať po starom. Je však známe, že Ministerstvo financií SR, uvedomujúc si, že tejto téme sa nedá vyhnúť, lebo podľa kompetenčného zákona práve ono má pôsobnosť pri ochrane spotrebiteľa na finančnom trhu, malo istú úvahu ako veci riešiť bez toho, aby bolo nutné prijať osobitný zákon. Preto sa netajilo, že na túto tému sa začali rokovania medzi MF SR a Národnou bankou Slovenska. Pre predčasné voľby boli však tieto rokovania prerušené.

V čase, keď sme začínali organizovať SLASPO Fórum, sme očakávali, že koncom roka 2011 budeme mať už na stole nejaký návrh slovenského riešenia niektorých problémov ochrany spotrebiteľa a v tom čase bude už známy dokument, ktorého zverejnenie avizovala v septembri Európska komisia (eurokomisárka Vivian Redingová). Bohužiaľ, nestalo sa tak. Preto môžeme znovu iba pripomenúť, že aktuálna slovenská legislatíva rieši ochranu spotrebiteľa v právnych normách s rôznym zameraním a rôznou kvalitou.

V prvom rade treba spomenúť zákon o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z. z., ktorý je všeobecným zákonom v oblasti ochrany spotrebiteľa a osobitný zákon č. 266/2005 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku.

V druhom rade je to Občiansky zákonník, ktorý obsahuje ustanovenia o poisťnej zmluve ako takej, ale aj ustanovenia o spotrebiteľskej zmluve a neprimeraných obchodných podmienkach. Okrem toho tam za posledné obdobie pribudli aj ustanovenia § 53a) o tzv. súdnych precedensoch, ktoré majú ochrániť všetkých spotrebiteľov na základe jediného súdneho rozhodnutia. Ochrana klienta (a teda aj spotrebiteľa) má vo svojich cieľoch aj zákon č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom, ktorý má vykonávať dohľad s cieľom (okrem iného) aj ochrany klientov. V neposlednom rade zabezpečujú ochranu spotrebiteľa aj ustanovenia zákona č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve, ktorý obsahuje ustanovenia o technických rezervách, solventnosti, dohľade a povinnostiach voči klientom. No a na záver treba znovu pripomenúť vyhlášku č. 406/2008 Z. z., ktorá upravuje pravidlá pre Komisiu na posudzovanie obchodných podmienok v spotrebiteľských zmluvách.

Očakávané legislatívne zmeny

Aké by mali byť naše očakávania, pokiaľ ide o nutné zmeny v slovenskej legislatíve?

– Pre implementáciu Solvency II sa musí zmeniť minimálne zákon o dohľade, pretože v EÚ vznikli nové dohľadové inštitúcie.

– Zmluvné právo je nekonečný príbeh. Nie je známe, v akom štádiu je rekodifikácia Občianskeho zákonníka.

Nie je známe ani to, do akej miery budú akceptované návrhy na novelizovanie Občianskeho zákonníka v súvislosti s transpozíciou Solvency II. Bude to veľká novela, či malá novela?

– V zákone o poisťovníctve je hra relatívne jasná. Nový zákon je v legislatívnom procese.

– Novej vláde bude adresovaná otázka, či sa vrátíme k návrhu zákona o ochrane spotrebiteľa na finančnom trhu, alebo sa pôjde inou cestou.

– S veľkými otáznikmi prijíma sektor Komisiu na posudzovanie podmienok. Asi sa možno zhodnúť na tom, že komisia nie je obľúbeným orgánom a sotva ju možno považovať za systémovo vhodný a legislatívne dobre zakotvený inštitút na ochranu spotrebiteľa.

Európske iniciatívy

Európa nespí ani pri ochrane spotrebiteľa. Je mnoho oblastí, ktoré upravujú smernice, alebo ich čoskoro budú upravovať. Sú to predovšetkým

– antidiskriminačné direktívy. Sem patrí vlastná antidiskriminačná smernica, smernica o odstránení diskriminácie pre vek a telesné postihnutie a, samozrejme, smernica o tzv. rodovej rovnosti (gender). Hrozba týchto smerníc spočíva v tom, že ak by nasledoval podobný postoj príslušných inštitúcií EÚ k niektorým rizikovým faktorom (vek a telesné postihnutie), ako to bolo pri zavedení povinnosti dodržať rodovú rovnosť aj v poistení, položilo by to životné poistenie na kolená.

– poisťné garančné schémy, ktoré budú zrejme pretláčať najmä európske dohľadové inštitúcie. Zrejme sa bude tlačiť na vytváranie garančných schém. Darmo sa budeme brániť, že máme prísnejšie hodnotenie rizika a na rozdiel od bánk máme technické rezervy, táto problematika je stále na stole.

– smernica o sprostredkovaní, PRIIPs (balíčky investičných produktov) a MiFID (trh s investičnými nástrojmi) môžu zasiahnuť minimálne životné poistenie, najmä Unit linked.

– legislatívne aktivity smerujúce k finančnému vzdelávaniu, ktoré sa pertraktuje nielen ako súčasť ochrany spotrebiteľa, ale aj ako súčasť sociálneho dialógu (riešenie demografickej krízy prostredníctvom celoživotného vzdelávania seniorov a ich prípravy na zvyšovanie dôchodkového veku).

– smernica o ochrane osobných údajov.

– aktivity smerujúce k inštitucionalizácii alternatívneho riešenia sporov.

– aktivity smerujúce k zavedeniu pravidiel pre možnosti podávania kolektívnych žalôb spotrebiteľskými združeniami.

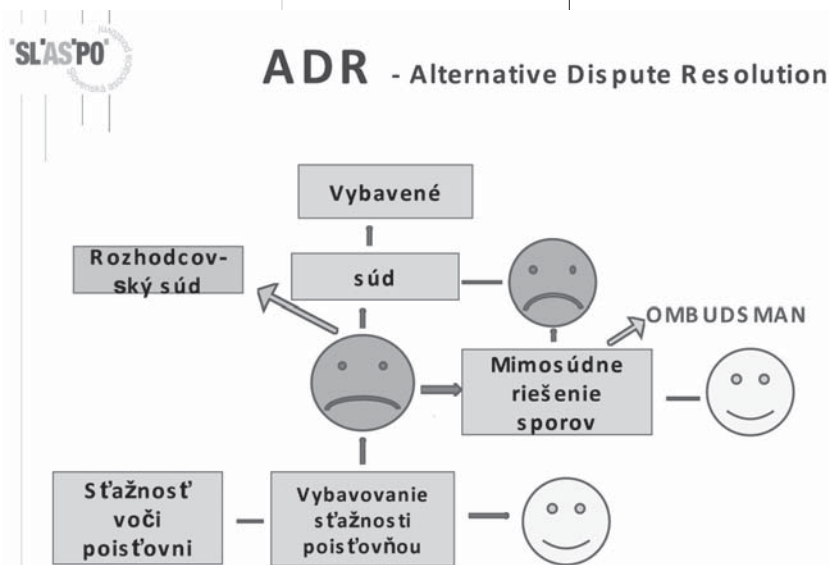
– úvahy o zavedení voliteľného zdroja práva (Insurance Optional Instrument). Znamená to vypracovanie právnej úpravy poisťnej zmluvy podľa spoločných európskych podmienok, ktorá bude štátom k dispozícii

ako voliteľný zdroj práva. Ak sa štát rozhodne, že ho budeme môcť používať, tak bude existovať ako „druhé“ vnútroštátne právo. Potom by možno boli zbytočné naše ďalšie tlaky na nový Občiansky zákonník. Otázka je, či by na Slovensku bolo také jednoduché používať ho a ako by slovenské súdy podľa neho rozhodovali.

– EIOPA (Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov) sa tiež začína angažovať v ochrane spotrebiteľa, vydala za tým účelom dokument o vybavovaní sťažností, ku ktorému sú možné konzultácie do konca januára 2012.

Európska komisia ústami Vivian Redingovej presadzuje také mimosúdne riešenie sporov, ktoré neznemožní spotrebiteľovi uplatniť svoj nárok na súde. Podľa nášho názoru je možné vyjadriť túto požiadavku v slovenských reáliách v nasledovnej schéme vybavovania sťažností:

Schéma ADR – Alternatívne riešenie sporov

Spor sa začína nejakou sťažnosťou klienta, ktorý sa má najprv sťažovať v poisťovni. Ak mu poisťovňa nevyhoví, mal by mať možnosť ísť na súd, ale aj príležitosť na rozhodnutie sporu mimo súdu. Už v minulosti sme vyslovili otázku, kto by mal mimosúdne riešiť spory – či by to mal byť rozhodcovský súd, ombudsman alebo mediátor. Náš názor bol, že rozhodcovský súd je súd, a preto stojí akoby vedľa súdu. Rozhodcovský súd nemožno považovať za mimosúdny spôsob riešenia sporov, preto by na tomto mieste mal byť ombudsman, alebo aj niekto iný. Zatiaľ tam inú vhodnú inštitúciu nevidíme.

Robili sme si prieskum ADR schém na internete. V niektorých krajinách majú ADR schémy zriadené zákonom, niekde sú súkromné, niekde dobrovoľné, niekde klient platí, inde nie. Aj rozhodnutia týchto orgánov majú rozličnú právnu povahu. Ak by sme to u nás robili na dobrovoľnej báze, musíme riešiť, čo by sme tým chceli dosiahnuť. Preto považujeme za praktické zhodnotiť skúsenosti slovenského bankového sektora, ktorý prevádzkuje rozhodcovský súd aj ombudsmana.

JUDr. Jozefína Žáková
generálna riaditeľka Slovenskej asociácie poisťovní

Snímky (ip)

Dobré skúsenosti v bankovom sektore

Každé odvetvie podnikania sa zaoberá otázkou riešenia sporov, ktoré v danom podnikaní vzniknú. V zásade existujú dva možné postupy:

- a) použitie štátom zriadených inštitúcií a/alebo
- b) vytvorenie a používanie alternatívnych neštátnych inštitúcií.

Pri rozhodovaní, ktorý postup je pre príslušné odvetvie podnikania výhodný, sú podstatné tri kritériá, ktoré by mali byť splnené kumulatívne:

1) Spravodlivé rozhodnutie sporu

Kritérium spravodlivosti má širšie chápanie než len zabezpečenie rozhodnutia sporu v zmysle zákona. Jednotlivé podnikateľské odvetvia prijímajú rôzne etické zásady podnikania, ktoré siahajú nad rámec zákonných povinností uložených podnikateľom. Rozličné druhy etických kódexov majú za úlohu nielen chrániť spotrebiteľov, ale aj vyčleniť tých podnikateľov, ktorí sú ochotní poskytnúť svojim klientom viac práv než iní podnikatelia v danom sektore.

Spravodlivé vyriešenie sporu preto nemôžu plne zabezpečovať štátom zriadené inštitúcie, lebo tie nemajú a ani nemôžu mať právomoc posudzovať iné ako zákonné povinnosti účastníkov sporu.

Na posudzovanie etických záväzkov musia byť vytvorené alternatívne neštátne inštitúcie, ktoré si jednotlivé sektory zriaďujú v rámci samoregulácie. Takáto inštitúcia však musí mať vysoký morálny kredit, aby ju akceptovali nielen podnikatelia, ale aj spotrebiteľia.

Ak inštitúcia môže vydávať vymožitelné rozhodnutia, malo by sa rozhodovanie zveriť do rúk odborníkom v danej oblasti. Ak je zákonná úprava nedostatočná, je odôvodnený predpoklad, že štátom zriadené inštitúcie nebudú rozumieť problematike, o ktorej rozhodujú. Na príčine je to, že v nich obvykle nepracujú odborníci z daného odvetvia. Ako príklad možno uviesť rozhodovanie štátneho súdu, keď sudca musí v rovnakom čase rozhodovať spor týkajúci sa napr. oblasti medicíny, a zároveň spor týkajúci sa finančných derivátov obchodovaných na medzinárodných finančných trhoch. V oboch prípadoch sa sudca musí spoľahnúť na odborný posudok znalca pôsobiaceho v príslušnom odvetví, pretože ako právnik pravdepodobne nebude odborníkom ani v jednej zo spomenutých oblastí.

2) Rýchle rozhodnutie sporu

Druhé kritérium – rýchle rozhodnutie sporu – je minimálne také dôležité ako spravodlivé vyriešenie sporu. A to najmä vtedy, keď všetci účastníci sporu zostávajú účastníkmi príslušného trhu – počas sporu aj po jeho skončení. Bankovníctvo je presne takým

Vladimír Hrtko

Pre koho je výhodné mimosúdne riešenie sporov?

príkladom, pretože spotrebiteľ, ktorý je v spore s niektorou z bánk, je naďalej účastníkom bankového trhu, aj keď je už možno klientom inej banky. Ak štátne inštitúcie dokážu rozhodnúť spor v danom sektore rýchlo, môže to byť významné kritérium, pre ktoré je potrebné ponechať rozhodovanie štátnym inštitúciám – v našich podmienkach štátnym súdom. Ak však štátne súdy nie sú schopné rozhodovať rýchlo, je na zváženie vytvorenie vlastných inštitúcií, ktoré dokážu spor rozhodnúť spravodlivo a primerane rýchlo. Pri príliš dlhom spore sa účastník, ktorý je v práve, oprávnené cíti dotknutý, že sa mu dlhodobou odopiera spravodlivosť, pričom tento pocit sa nemusí zbaviť ani po prípadnom úspechu v spore.

3) Lacné rozhodovanie sporu

Tretie kritérium vystupuje do popredia najmä z hľadiska ochrany spotrebiteľa. Spotrebiteľ je obvykle vo finančne nevýhodnejšom postavení než podnikateľ, a preto by sa mu malo zabezpečiť primerane lacné rozhodovanie jeho sporov, aby sa táto asymetria nezvýrazňovala. Netreba zabúdať, že časová dĺžka sporu môže finančnú asymetriu prehľbovať, a to najmä vtedy, keď sa spotrebiteľ v spore aktívne domáha svojho práva.

Každý sektor podnikania, vrátane poisťovníctva, si sám musí rozhodnúť, či štátom zriadené inštitúcie spĺňajú spomínané kritériá pri rozhodovaní jeho sporov.

Európska komisia chápe, že jednotlivé štáty sa často spoliehajú na rozhodovanie sporov najmä štátnymi súdmi. Pritom tieto súdy rýchle a lacné vyriešenie sporov spotrebiteľov nie sú schopné zabezpečiť. V poslednom desaťročí sa preto aj formálne zaoberá vytvorením mechanizmu mimosúdnych riešení sporov. Práve v týchto dňoch publikovali pripravované nariadenie týkajúce sa riešenia sporov pri on-line obchodoch (obchodoch cez internet alebo iné elektronické prostriedky) a pripravenú smernicu o mimosúdnom riešení spotrebiteľských sporov.

Bankový sektor na Slovensku už riešil obdobnú iniciatívu, keď sa implementovali smernice týkajúce sa platobných služieb. Máme niekoľkoročné skúsenosti, ktoré nám umožňujú porovnávať výhody a nevýhody mimosúdneho riešenia sporov oproti riešeniu sporov na štátnych súdoch. Keďže bankový sektor na Slovensku je reprezentatívne zastúpený jedinou inštitúciou – Slovenskou bankovou asociáciou, práve táto asociácia bola poverená vytvorením dvoch inštitútov na mimosúdne riešenie vecí:

- a) stáleho rozhodcovského súdu
- b) bankového ombudsmana.

Na konferencii organizovanej Slovenskou asociáciou poisťovní 30. 10. 2010 som sa podrobnejšie venoval obidvom inštitúciám, takže uvádzam len hlavné závery:

1) **Inštitút bankového ombudsmana** preukázal svoje opodstatnenie za štyri roky svojej činnosti. Ročne sa naň obráti takmer 1 500 klientov bánk s formálnymi i neformálnymi podaniami. Ročne je podaných takmer 400 oficiálnych podnetov na preskúmanie konania bánk, pričom asi 10 percent oficiálnych podaní je oprávnených. Právomocou bankového ombudsmana je aj posudzovanie etického správania bánk. Bankový ombudsman je druhostupňovým orgánom, na ktorého sa spotrebiteľia môžu obrátiť, ak im banka v reklamačnom konaní nevyhoví. Činnosť bankového ombudsmana sa nespoplatňuje. Za bankového ombudsmana bola vždy zvolená osoba mimo bankového sektora, ktorá má autoritu u spotrebiteľov.

2) **Stály rozhodcovský súd** rieši predovšetkým spory vzniknuté na základe nezaplatených pohľadávok bánk. Po šiestich rokoch svojej činnosti rieši asi 9 000 sporov ročne, čo je viac než riešia niektoré štátne súdy. Poplatky sú nižšie než na štátnych súdoch, pričom rozhodovanie je výrazne rýchlejšie. Spotrebiteľ má vo vybraných prípadoch právo podávať žalobu bez akýchkoľvek poplatkov. Rozhodcovia súdu sú osoby s dlhoročnou bankovou praxou a najvýznamnejšie spory riešia rozhodcovia pôsobiaci mimo bankového sektora.

3) **Obidva inštitúty mimosúdneho riešenia** sporov preukázali svoje opodstatnenie a sú plnohodnotnou alternatívou štátneho súdneho rozhodovania. Dovedna riešia mnohonásobne viac podaní spotrebiteľov než štátne súdy.

Na základe týchto skutočností som presvedčený, že vytvorenie nových inštitúcií mimosúdneho riešenia sporov v ďalších oblastiach finančného trhu, vrátane poisťovníctva, môže byť na prospech nielen spotrebiteľov, ale aj finančných inštitúcií. Samozrejme, za podmienok, že vytvorené inštitúcie mimosúdneho riešenia sporov budú vhodné pre špecifický druh ich podnikania, budú vybavené dostatočnými právomocami a personálne obsadené odborníkmi z danej oblasti finančného trhu.

Mgr. Vladimír Hrtko, PhD.
zástupca riaditeľa Slovenskej bankovej asociácie

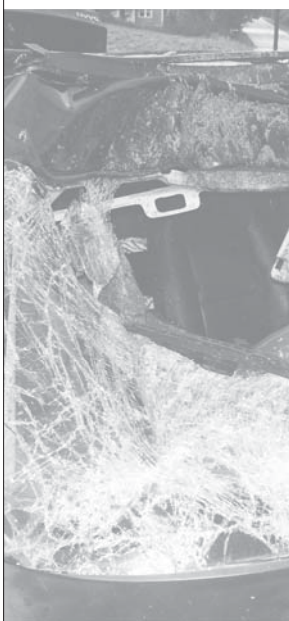
Snímky (ip)

Škoda na čelnom skle

Odškodňovacie právo versus ochrana spotrebiteľa

Imrich Fekete

Čelné sklo chráni cestujúcich pred vetrom, nepriazňou počasia, ale aj pred hmyzom, rozvíreným prachom alebo kamienkami. Napriek tomuto poslianiu sa môže stať, že čelné sklo padne za obeť úderu kameňa (skalky) a v dôsledku toho praskne, alebo sa dokonca rozlomí.

Na Slovensku sa takéto škody v poslednom období stali jednou z najdiskutovanejších tém v súvislosti s povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel. Škody na čelnom skle zaujali aj Národnú banku Slovenska, na ktorú sa obracajú so svojimi sťažnosťami nespokojní motoristi.

Úvodné poznámky

Aktuálnosť problematiky škôd na čelných sklách dokladá vývoj ich počtu. Počet takýchto škôd sa od roku 2002 medziročne zvyšuje zhruba o päť až desať percent. V roku 2010 tieto škody eskalovali do takých rozmerov, že v niektorých menších poisťovniach predstavovali už viac než polovicu nahlasovaných poisťných udalostí z povinného zmluvného poistenia. Jedna z najväčších poisťovní na slovenskom poistnom trhu mala v roku 2010 hlásených 6 350 škôd na čelných sklách. Ak si to premietneme na celý poisťný trh, ide zhruba o 20 000 takto vzniknutých škôd.

Pod škodou na čelnom skle budeme mať ďalej na mysli prípady, keď ku škode na čelnom skle dôjde bez toho, že by zároveň došlo k priamemu stretnutiu dvoch motorových vozidiel. Ide teda o prípady nepriameho stretnutia. V praxi sa medzi ne zaraďuje oslnenie jedného motorového vozidla druhým motorovým vozidlom, vytlačenie motorového vozidla z cestnej komunikácie, vytečenie oleja z motorového vozidla, následný šmyk iného motorového vozidla a pod. Vyše 95 percent z takto vzniknutých škôd predstavujú škody spôsobené vymrštením alebo odrazom kameňa (skalky) od iného motorového vozidla.

V praxi sa v súvislosti so škodami na čelnom skle vyskytujú tieto otázky:

Ide o škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla?

Ak áno, aké je právne posúdenie zodpovednosti za škody spôsobené na čelnom skle iného vozidla?

Spadajú takéto škody pod poistné krytie z PZP?

Kto má dôkaznú povinnosť o tom, že škodu spôsobilo iné konkrétne motorové vozidlo: poškodený, škodca, alebo dokonca poisťovateľ?

Ak ide o náhradu škody na čelnom skle z PZP, rozdielny názor na vznik škody môže mať poškodený, škodca i poisťovateľ. V praxi sa možno stretnúť s dvoma (podľa našej mienky extrémnymi) názormi.

1. Ak sa poškodený a škodca dohodnú o priebehu vzniku škody, je poisťovňa vždy povinná plniť z PZP: „Ved' predsa poškodený je spotrebiteľ!“

2. Poisťovňa v žiadnom prípade nemá hradit škodu na čelnom skle z PZP, ak nedošlo k priamemu stretnutiu dvoch motorových vozidiel, pretože nejde o škodu spôsobenú osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov, prípadne preto, že medzi vznikom škody a následkom (rozbitie čelného skla) nie je príčinná súvislosť.

Oba názory problematiku zjednodušujú a nemožno ich akceptovať. Dovoľujeme si tvrdiť, že prvý názor je reziduom zákonného poistenia, pri ktorom sa až do roku 2002 automaticky hradili všetky škody na čelných sklách, pretože všetky motorové vozidlá boli poistené v jednej a tej istej poisťovni. Vo väčšine prípadov sa neskúmalo ani to, či nejde o poisťný podvod.

Ďalej sa pokúsime načrtnúť podstatu problematiky z rýdzo právneho pohľadu a navrhnúť riešenie, ktoré by bolo akceptovateľné aj v praxi poisťovní.

Všeobecné zásady zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel

Zodpovednosť prevádzateľa motorového vozidla za škodu spôsobenú prevádzkou rieši Občiansky zákonník v § 427 a nasl. Ide o objektívnu zodpovednosť (bez ohľadu na zavinenie), pričom musia byť splnené tieto podmienky vzniku zodpovednosti za škodu:

- udalosť vyvolaná osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku,
- vznik škody,
- príčinná súvislosť medzi a) a b).

Podľa § 427 OZ ide o zodpovednosť prevádzateľa motorového vozidla (najčastejšie vlastníka). Popri prevádzateľovi môže zodpovedať za škodu aj vodič, ak ide o rozdielnú osobu, pričom súčasne nejde o zamestnanca právnickej osoby, ktorá je prevádzateľom. Zodpovednosť vodiča je zodpovednosťou za zavinené spôsobenie škody. Túto subjektívnu zodpovednosť upravuje § 420 OZ.

Odborná literatúra, ale i judikatúra unisono zastávajú názor, že ak na poškodení čelného skla malo podiel iné motorové vozidlo, spravidla ide o škodu spôsobenú osobitnou povahou prevádzky podľa § 427 OZ.

V prípade stretnutia dvoch alebo viacerých motorových vozidiel však s ustanovením § 427 OZ nevystačíme. Stret prevádzok upravuje osobitné ustanovenie § 431 OZ, ktoré znie: „Ak sa stretnú prevádzky dvoch alebo viacerých prevádzateľov a ak ide o vyporiadanie medzi týmito prevádzateľmi, zodpovedajú podľa účasti na spôsobení vzniknutej škody.“ Aj pri škode spôsobenej na čelnom skle odrazom kameňom ide o stret (hoci nepriamy) najmenej dvoch prevádzok: motorové vozidlo A, od ktorého odletel kameň a motorové vozidlo B, ktoré kameň zasiahlo.

Pojem „stret prevádzok“ nevymedzuje zákon, ale súdna prax. V judikáte R 3/1980 je uvedené: „Z povahy prevádzky dopravných prostriedkov vyplýva požiadavka, aby prevádzateľ aj v týchto prípadoch zodpovedal za škodu, ktorú nezavinil. Ustanovenie § 431 OZ umožňuje posudzovať zodpovednosť za škodu spôsobenú stretnutím dvoch alebo viacerých prevádzok a škodu samu ako celok, pričom každý z prevádzateľov nesie zodpovednosť za časť celkovej škody úmerne k svojej účasti, ktorú mal na spôsobení škody. Miera účasti na škode vyjadruje aj prípadné zavinené konanie alebo opomenutie jednotlivých prevádzateľov, ak toto konanie či opomenutie bolo v príčinnej súvislosti so vznikom škody.“

Za stret prevádzok považujú súdy predovšetkým vlastný stret dopravných prostriedkov (ich zrážku), ale aj stret dopravných prostriedkov so zariadením inej prevádzky, ako aj vzájomné škodné pôsobenie dvoch prevádzok

na seba bez toho, že by došlo k fyzickému stretu vozidiel (oslnenie, vymrštenie kameňa a pod.).

Za stret prevádzok sa považuje aj prípad, keď idúce vozidlo narazí do už stojaceho vozidla, ktoré neprestalo byť účastníkom cestnej premávky (pozri R 39/1975)."

Zatiaľ ide o všeobecne známe skutočnosti, na ktoré prihladá súdna a sčasti aj poisťná prax. Na čo sa však v praxi zabúda, je to, že aj pri nepriamom strete dvoch motorových vozidiel treba vziať do úvahy možnosť liberácie (t. j. dôvody zbavenia zodpovednosti) na strane motorového vozidla, ktoré malo škodu spôsobiť (t. j. vozidla, od ktorého sa mal odraziť kameň). Liberačné dôvody obsahuje ustanovenie § 428 OZ, ktoré znie: „Svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosť zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.“

Ak liberačný dôvod v konkrétnom prípade nie je daný, súčasne treba skúmať možnú účasť na strete u motorového vozidla, ktoré bolo pri strete poškodené.

Preukázanie zodpovednosti účastníka stretu prevádzok

Účasť na strete prevádzok podľa § 431 OZ je daná, ak sa preukáže skutkové okolnosti, ktoré charakterizujú tento stret, a to predovšetkým, že

- ide o škodu spôsobenú prevádzkou konkrétného motorového vozidla,
- medzi touto prevádzkou motorového vozidla a následkom (škodou) je príčinná súvislosť.

Samotná fyzická účasť motorového vozidla na strete je skutkovou otázkou, ktorú charakterizuje osobitná povaha prevádzky motorového vozidla a príčinná súvislosť medzi touto prevádzkou a škodou. Účasť na strete nepreukazuje samotná dohoda medzi škodcom a poškodeným!

V súlade s judikatúrou treba prihliadať nielen na to, že ide o škodu spôsobenú osobitnou povahou prevádzky oboch motorových vozidiel, ale aj na subjektívne okolnosti, ktoré viedli ku vzniku škody (najmä dodržiavanie dopravných predpisov oboma účastníkmi stretu). Pri konkrétnej škode treba preukázať nielen miestnu, ale aj časovú súvislosť medzi príčinou a následkom. Ak je príčin viac (napríklad od kosačky pri kosení vyletí kameň a odrazí sa od motorového vozidla A do motorového vozidla B, alebo ak bol kameň hodený na cestu a odrazil sa od okoloidúceho motorového vozidla), treba preukázať príčinu rozhodnú. Ak rozhodnou (hlavnou) príčinou bola iná okolnosť ako prevádzka konkrétného motorového vozidla, nejde o škodu spôsobenú osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla.

Uvedené skutočnosti musí preukázať poškodený, v nijakom prípade nie škodca ani jeho poisťovateľ. Škodca a poisťovňa môžu proti tvrdeniu poškodeného vznášať námietky a vyvracať tvrdenia poškodeného dôkazom opaku, príp. poukázať na to, že hlavnou príčinou vzniku škody nebola prevádzka motorového vozidla, ale iná skutočnosť (napríklad niekto hodil kameň na cestu, alebo sa skala uvoľnila zo svahu). Ak poškodený nepreukáže príčinnú súvislosť medzi prevádzkou konkrétného motorového vozidla a škodou, nie je škodca povinný škodu nahradiť. Tak je to najmä v prípade, keď motorové vozidlo, ktoré malo škodu spôsobiť, išlo síce okolo miesta vzniku škody, ale nie v momente vzniku škody. Napokon nedostatok príčinnej súvislosti predstavuje podľa § 5 písm. h) ZPZP výluk z PZP.

Skúsenosti z praxe pri preukazovaní spôsobu vzniku škody

Skúsenosti z praxe potvrdzujú, že v 99 percentách prípadov škôd na čelnom skle nie je možné skutkovo preukázať, že kameň odletel od konkrétného motorového vozidla. Dôkaz o konkrétnej zodpovednej osobe by bol teoreticky možný iba vtedy, ak sa na ceste v kritickom čase pohybovali iba dve konkrétne motorové vozidlá, ktorých identita bola nepochybne preukázaná. Avšak aj v tomto prípade možno hovoriť iba o vysokej pravdepodobnosti, že škodu spôsobilo jedno z prechádzajúcich motorových vozidiel.

Pokiaľ ide o pravdepodobnosť spôsobenia škody konkrétnym motorovým vozidlom, iba v 20-30 percentách prípadov je takmer isté, že za škodu zodpovedá konkrétny prevádzateľ. V 70-80 percentách prípadov ide iba o zhodné tvrdenie dvoch účastníkov bez schopnosti reálne preukázať skutočný dôvod vzniku škody.

Ešte raz treba zdôrazniť, že dohoda medzi škodcom a poškodeným nie je dôkazom o tom, že škoda skutočne vznikla tak, ako tvrdia poškodený a nahlasovateľ poisťnej udalosti.

Poisťovne paradoxne takmer vôbec neprešetrujú možnosť liberácie na strane

motorového vozidla, ktoré malo škodu spôsobiť, a to podľa § 428 OZ. Treba dôrazne poukázať na to, že zodpovednosť prevádzateľov motorových vozidiel nie je absolútna, ale objektívna s možnosťou liberácie.

V praxi sa často obchádza, že pri prešetrovaní poisťnej udalosti ako dôsledku nepriameho stretu motorových vozidiel treba zisťovať aj účasť poškodeného motorového vozidla na strete podľa § 431 OZ. Ak sa stretnú prevádzky dvoch alebo viacerých motorových vozidiel a škoda vznikne len jednému z nich, vychádza sa z miery účasti všetkých prevádzateľov na spôsobiť škody, teda aj poškodeného. Miera účasti všetkých prevádzateľov na tejto škode nemôže prekročiť 100 percent.

Príklady:

1. Spod kolesa motorového vozidla A je vymrštený kameň a rozbije čelné sklo na motorovom vozidle B. Poisťovňa zistila, že motorové vozidlo B jazdilo v čase nehody v tesnej blízkosti za motorovým vozidlom A, hoci vodič vedel, že podľa povahy stavu cesty môže dôjsť k takejto škode. Podľa okolností prípadu bude mať motorové vozidlo B účasť na vzniku škody od 10 do 30 percent.

2. Ak kameň odrazený od motorového vozidla A rozbije sklo na motorovom vozidle B a motorové vozidlo B vojde do protismeru motorovému vozidlu C, s ktorým sa zrazí, je účasť na spôsobiť škody na motorovom vozidle B a C aj na strane motorového vozidla A. Poisťovňa rozdelí mieru účasti motorovému vozidlu A na 90 percent a motorovému vozidlu B na 10 percent. Prevádzateľ motorového vozidla C nemá účasť na vzniku škody.

Skúsenosti z praxe dokazujú, že nadpolovičnú časť prípadov zhodného tvrdenia poškodeného a nahlasovateľa poisťnej udalosti o tom, že škodu na čelnom skle spôsobilo konkrétne motorové vozidlo, predstavujú tzv. fingované poisťné udalosti. Ich výskyt v SR je pomerne vysoký.

Prečo je v Slovenskej republike taký vysoký výskyt fingovaných poisťných udalostí? Príčiny sú podľa nášho názoru tieto:

- nízka penetrácia havarijného poistenia a snaha hradiť akékoľvek škody na motorovom vozidle z PZP iného motorového vozidla,
- nefungujúci systém bonus/malus, keď škodca nemá problém súhlasiť s verziou vzniku škody, ako ju uvedie poškodený,
- historický kontext, lebo Slovenská poisťovňa hradila takéto škody zo zákonného poistenia len na základe nahlásenia poisťnej udalosti,
- rozšírená spoločenská akceptácia menšieho protiprávného konania (poisťovne majú predsa dosť peňazí, nech platia!),
- nízka právna znalosť problematiky zodpovednosti za škody vo všeobecnosti a osobitne problematiky zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov,
- chýbajúca konštantná judikatúra, ktorá by aspoň v zásadných črtách riešila náhradu škody v doprave.

V súvislosti s tým sa vynárajú dve otázky:

Možno považovať poškodeného za spotrebiteľa, keď

tvrdí, že mu škoda na čelnom skle vznikla prevádzkou iného motorového vozidla?

Je spotrebiteľom poškodený, ktorý nie je v žiadnom záväzkovom vzťahu k poisťovateľovi a nepreukázal právny základ svojho nároku?

Odpoveď je podľa nášho názoru záporná. Dokazuje to napokon aj prax v okolitých štátoch, kde sa poškodený v takých prípadoch nepovažuje za spotrebiteľa a orgánu dohľadu nad poisťovníctvom ani nenapadne, aby takéto problémy riešil.

V susedných štátoch

V Českej republike a v Maďarsku sa škody na čelnom skle v princípe nehradia z PZP, ak škoda bez uvedenia dôvodu odmietne svoju zodpovednosť a poškodený nemá poruke iné dôkazy o tom, že škodu spôsobilo konkrétne motorové vozidlo. Keďže v týchto štátoch funguje systém bonus/malus, nemožno od škodcu očakávať, že uzná svoju zodpovednosť za škodu.

Poistenie čelného skla sa v týchto štátoch ponúka spolu s PZP alebo ako pripoistenie k havarijnému poisteniu. Spôsob vybavovania škôd na čelnom skle na základe PZP by sme si mohli osvojiť z Rakúska. Prečo práve Rakúsko? Dôvodov je niekoľko. Uvedieme najdôležitejšie:

Rakúsko má vyspelý poistný trh s malým podielom poistných podvodov.

V Rakúsku funguje systém bonus/malus.

V Rakúsku platí stabilný právny poriadok.

Rakúsko má spoľahlivo fungujúci súdny systém.

V Rakúsku platí historicky takmer rovnaký systém zodpovednosti z prevádzky motorových vozidiel ako v SR (do roku 1950 bola právna úprava takmer rovnaká).

Riešenie, ktoré ponúka rakúska prax, je rozšírené aj v ostatných vyspelých štátoch.

V Rakúsku sa podľa názoru právnej obce, autoklubu (ÖAMTC), poisťovní, ale aj súdov škody na čelnom skle zásadne nehradia. Tieto prípady sa neposudzujú ako problém spojený s ochranou spotrebiteľov, ale ako čisto poistnotechnická otázka spojená s právnym posúdením konkrétneho prípadu.

Internetové stránky autoklubu (ÖAMTC), poisťovní a advokátskych kancelárií upozorňujú motoristickú verejnosť na to, že ak na asfaltovej ceste dôjde ku škode na čelnom skle, vo väčšine prípadov je takmer nemožné žiadať náhradu škody, pretože škodca sa môže svojej zodpovednosti zbaviť tvrdením, že išlo o neodvratiteľnú udalosť (unabwendbares Ereignis). Vodič sa môže zbaviť zodpovednosti exkulpáciou, ak dodržal pravidlá premávky na pozemnej komunikácii (išiel predpísanou rýchlosťou a nemohol predpokladať ani predvídať, že na ceste sa nachádza kameň alebo štrk).

Rovnako postupuje aj súdna prax a z rovnakého názoru vychádza aj štandardná judikatúra. Rakúsky najvyšší súd (OGH) za posledných 50 rokov viackrát rozhodol, že:

„Ak sa kameň odrazí od motorového vozidla, ktoré jazdilo po asfaltovej ceste predpísaným spôsobom (rýchlosťou), nemožno vodičovi pričítať zavinenie ani stanoviť objektívnu zodpovednosť prevádzateľa, pretože ide o neodvratiteľnú udalosť podľa § 7 StVG.“

Výnimky z vyššie uvedeného pravidla, keď nastupuje zodpovednosť prevádzateľa alebo vodiča motorového vozidla, vidí súdna prax v týchto prípadoch:

– motorové vozidlo sa pohybovalo v obojstrannej premávke neprimeranou rýchlosťou,

– motorové vozidlo vybočilo z jazdnej dráhy na miesta, kde sa nachádzal štrk, kamenie a pod.

– vodič motorového vozidla neprispôbil jazdu zimným poveternostným podmienkam (OGH v takom prípade vyžaduje od vodiča prihladať na to, že na ceste sa zo zimnej údržby môžu nachádzať kamienky),

– z ložnej plochy nákladného motorového vozidla spadol na vozovku kameň a poškodil čelné sklo za ním idúceho motorového vozidla (podľa OGH to neplatí, ak vzdialenosť medzi vozidlami bola iba 5 m),

– z dvojmontážneho kolesa nákladného motorového vozidla odletel na asfaltovej ceste kameň, keď vodič pred vjazdom na riadnu cestu neskontroloval stav pneumatík (rovnako OGH rozhodol v prípade, keď sa kameň uvoľnil z reťaze na kolese osobného motorového vozidla).

Tieto prípady predstavujú päť percent všetkých škôd na čelnom skle, ktoré riešia rakúske poisťovne. V prípade sporu sa rakúske súdy neuspokojujú zhodným tvrdením účastníkov dopravnej nehody, ale žiadajú aj ďalšie dôkazy. Rovnaká prax platí aj v Nemecku, vo Švajčiarsku a v škandinávskych štátoch.

Ostatné európske štáty (najmä Francúzsko, Belgicko, Španielsko, Taliansko) majú škody na čelnom skle zahrnuté medzi výluky z PZP. V týchto štátoch je rozšírené samostatné poistenie čelného skla.

JUDr. Imrich Fekete, CSC.

výkonný riaditeľ

Slovenská kancelária poisťovateľov

Snímky (ip), archív

Odporúčania pre likvidačnú prax a legislatívu

1. Škoda spôsobená na čelnom skle kameňom odrazeným od iného motorového vozidla má svoj pôvod v osobitnej povahe prevádzky motorového vozidla; treba však preukázať podmienky vzniku zodpovednosti podľa § 427 a § 431 OZ.

2. Škodca sa môže svojej zodpovednosti zbaviť, ak preukáže, že na asfaltovej komunikácii jazdil predpísaným spôsobom a škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všemožného úsilia, aké možno od neho požadovať (pozri § 428 OZ). Tento argument môže použiť voči poškodenému pri riešení škody na čelnom skle nielen škodca, ale aj jeho poisťovňa.

3. Ak škodca nesúhlasí s tým, že je za škodu zodpovedný a poškodený spôsobenie škody konkrétnym prevádzateľom nepreukáže, poisťovňa nie je povinná plniť. To platí, ak sa zodpovednosť nepreukáže iným vierohodným spôsobom (spôsobilými svedkami).

4. Škodu na čelnom skle možno v zásade likvidovať iba vtedy, ak poškodený spôsobenie škody konkrétnym prevádzateľom motorového vozidla hodnoverne preukáže a na prípadný liberačný dôvod podľa bodu 2. nebude poisťovňa prihladať.

5. V každom prípade treba skúmať, či kameň na ceste nebol dôsledkom neudržiavanej komunikácie a posúdiť spoločnú zodpovednosť prevádzateľa motorového vozidla a správcu komunikácie (napr. ak sa štrk nachádzal vo výmole na ceste).

6. Aj v prípade, že sa určí zodpovednosť konkrétneho prevádzateľa, treba skúmať i účasť poškodeného na vzniku škody (napr. dodržanie predpísanej rýchlosti, prispôbenie rýchlosti povahe vozovky, dodržiavanie vzdialenosti medzi vozidlami a pod.). O prípadnú spoluúčasť poškodeného sa náhrada škody z PZP znižuje.

7. Na Slovensku treba zaviesť funkčný systém bonus/malus. Vzhľadom na to, že poisťovne sa na tom nevedia dohodnúť a orgán dohľadu táto problematika nezaujíma (hoci v roku 2001 schvaľoval poisťovníam licenciu aj s týmto systémom), treba tento systém zaviesť zákonom (tak ako to urobili vo Francúzsku).

8. Vhodným riešením by bolo zahrnutie škôd na čelnom skle medzi výluky z PZP. Zabráni sa tým poistným podvodom a odstráni sa pocit krivdy u tých poškodených, ktorým škodu skutočne spôsobil iný prevádzateľ, ale nie sú schopní uvedený spôsob vzniku škody doložiť.

Solvency II : A complicated and laborious process, Dušan Katonák, p. 3

The complicated creation system of directives and regulations under the so-called Lamfalussy process, in our opinion, is the biggest problem. The problematic parts are shifted to lower levels, but that just postponed the possible problem solution. There are various texts on different levels, and this has resulted in serious problem. These regulations, sometimes, even oppose each other, or appear unnecessarily to be the same ones at both levels. This situation makes the legislation less transparent and more complicated. The extensiveness of adjustments is another problem. The comprehensive revision of Solvency II can make up to thousand pages of text, what we consider to be extreme. However, we do not have an opportunity to change it.

There is also a problem of real-time coordination for legislation approval at different levels. For the reason that; to have the Directive and Regulation in comprehensive version next year, remains uncertain. The weak communication with the European Commission is a big minus. The EC does not organize meetings on transposition, which was common to less important directives. I think that the overall adaptation process of Solvency II is not being managed well by the EC. This has made our (insurance companies and supervision bodies) situation complicated.

Banking sector: Having a good experience with out-of-court settlements, Mgr. Vladimír Hrtko, p. 12

Slovakia has experienced several consecutive years' practice in the banking sector; that allows us to compare advantages and disadvantages of out-of-court settlements compared to legal claims filed in state courts. There is only one institution that represents the interest of banks in Slovakia:

the Slovak Banking Association. Because of that, this association was authorized to establish two institutions for out-of-court settlements:

- Permanent Arbitration Court; and
- Office of Banking Ombudsman.

The main findings are as follows:

The Office of Banking Ombudsman, that was established four years ago, proved beyond doubt its efficiency. Every year around 1500 formal or informal complaints are received by the Office.

The Permanent Arbitration Court resolves mainly disputes arising from unpaid bank claims. After six years of working it resolves almost 9000 complaints, yearly. From this perspective, the Permanent Arbitration Court handles by far a larger number of cases than some state courts do.

Consumer protection in insurance industry. The European offensive - positive and negative sides of it. JUDr. Jozefína Žáková, p. 11

The European Commission through Vice-President Viviane Reding, the EU Justice Commissioner, took action to enforce such out-of-court scheme for consumer disputes, which does not fortify his right to file a claim in court.

In our opinion, the court of arbitration is a court institution; therefore it stands next to the court. The court of arbitration cannot be considered as out-of-court method for resolving a dispute. So, an ombudsman or also someone else should be in this place. For the time being, we do not see any other adequate institution over there.

There are various schemes of Alternative Dispute Resolution; in some countries are governed by law, in other states are known other types such as private law disputes or voluntary arbitration, in some cases the arbitration service is free of charge and in other places the costs are paid by client. The decisions taken by these bodies also have different legal character. Even if we would do it on a voluntary basis, we must answer the question what do we want to achieve by that.

Therefore, we consider evaluating the experience from Slovak banking sector that operates both court of arbitration and office of ombudsman, as a practical choice.

VAŠA KARIÉRA V INSIA

Výhody partnerstva v INSIA

- > partnerstvo v sieti INSIA je založené na zmluve o spolupráci
- > každý partner siete si určuje sám, nakoľko chce byť úspešný, nie sú stanovené minimálne výkony
- > partner siete INSIA má vysoký morálny kredit a dodržiava etické princípy práce poisťovacieho makléra

Čo získam

- > zachovanie súčasných väzieb s poisťovňami a doterajšieho spôsobu obchodovania
- > produkty od viac ako 100 poisťovní a VIP servis
- > prístup k plnému zneniu zmlúv s poisťovňami vrátane provízií a dodatkov
- > dokonalý prehľad o Vašich peniazoch v informačnom systéme Yeti
- > garanciu vlastníctva kmeňa a jeho prevoditeľnosť
- > zvýšenie objemu obchodu vďaka vyššej konkurencieschopnosti a novým produktom
- > pozíciu TOP makléra, zázemie a podporu veľkej spoločnosti

Pre viac informácií nás kontaktujte:
E-mail: partner@insia.sk
Mobil: 0905(03) 500 080

Poistné rozhlády